

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:

celo leto	K 24.—
pol leta	12.—
četrt leta	6.—
na mesec	2.—

v upravnštvu prejeman:

celo leto	K 22.—
pol leta	11.—
četrt leta	5:50
na mesec	1:90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zvečer izvenredno in praznično.

Inserati veljajo: peterostopna petič vrsta za enkrat po 16 vin., za dvakrat po 14 vin., za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parte in zahvala vrsta 20 vin. Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravnštvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati l. t. d. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto	K 25.—
pol leta	13.—
četrt leta	6:50
na mesec	2:30

za Nemčijo:

celo leto	K 30.—
za Ameriko in vse druge dežele:	
celo leto	K 35.—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakma.

Upravnštvu (spodaj, dvorišče levo), Knaflcova ulica št. 5, telefon št. 85.

Nova spravna pogajanja.

Dunaj, 15. oktobra.

V ministrskem prezidiju so se pričele danes nove češko-nemške sprave konference. Ta označba ni povsem točna. Tokrat ne gre za pogajanja med češkimi in nemškimi strankami, temveč za več ali manj informacijske pogovore vlade z Nemci na eni in s Čehi na drugi strani. Tudi spravno gradivo je omejeno, ne razpravlja se o celim kompleksu vprašanj, ki jih je konkretiral narodnostni spor na Češkem, temveč le o takozvanih nužnih in elementarnih zadevah: o preosnovi češkega deželnege reda in volilnega reda ter o ureditvi jezikovne prakse pri državnih in avtonomnih uradih.

Vlada razpravlja deljeno: dopoldne je konferiral ministrski predsednik v navzočnosti notranjega ministra in češkega namestnika s češkimi poslanci, popoldne z nemškimi. V normalnih okolnostih bi bilo že to dejstvo dovolj jasen izraz neugodne situacije — ako se oba paciscenta niti k skupni mizi vستي ne moreta, stoji stvar slabo. Poleg tega pa je karakteristično, da se konferenc z ministrskim predsednikom ne udeležujejo vse češke stranke, temveč le Mladočehi in agrarci. Politično jako močni in vplivni radikali so udeležbo odklonili.

Kakor se v parlamentu zatrjuje, si je vlada izdelala tokrat poseben modus procedendi. Spravnim konferencam ni predložila nikakega novega načrta, nikakih predlogov, ki bi naj tvorili podlago nadaljnjih pogajanj, ozir. končnega sporazuma. Že iz tega je razvideti, da ji gre predvsem le za informacijo o raznih podrobnostih takzv. češko-nemškega vprašanja in da nima tokrat niti namena pridobiti obe stranki za definitiven kompromis. Omejitve razpravljalne materije na dvoje (sicer najvažnejših) vprašanj: deželnozborsko in jezikovno je nadaljni karakteristični pojav Stürgkhovih konferenc.

Čim bodo informacijska posvetovanja s strankami končana, name-rava vlada razpravljati v zgoraj naznačenih predmetih definitivno v

ministrskem svetu. Notranji, justični in trgovinski minister (vsi trije Nemci, med njimi Hochenburger) bodo tam fungirali kot strokovni referenti zlasti v jezikovnem vprašanju. Obdelano gradivo bo natančno formulirano v definitivni načrt za ureditev deželnozborskega in jezikovnega vprašanja.

Tega načrta pa Stürgkhova vlada ne namerava predložiti strankam kot svoj konkreten predlog za poravnavo, temveč ta načrt naj tvori vsebino okrožja, s katerim se naj neodvisno od strank in preko vseh težkoč avtoritativno potom cesarskega patenta, oziroma s pomočjo § 14. »inaugurira uvedba političnega miru in reda na Češkem.« Tako je danes namignil ministrski predsednik poudarjajoč napram češkimi zastopnikom: »Vlada hoče zastaviti vse, da dokonča spravno delo.« Vlada in stranke so se srečale na pol poti. Ni nikaka tajnost, da so mnogi politiki, da, cele stranke od večnih in vedno brezuspešnih pogajanj izmučeni in da ne verujejo v dosego direktnege sporazuma med češkimi in nemškimi strankami, ki bi edino omogočil uzakonjenje potrebnih narodno-političnih določb korektnim, ustavnim potom. Mnogim se zdi, da preostaja le še edina rešilna pot — okrožja.

Toda Čehi imajo baš tokrat sto povodov za največjo opreznost. Na okrožje se pripravljajo kabinet, katerega so sami opetovano označili za »Hochenburgerjevo ministrstvo«, kabinet, ki je v narodnem oziru še mnogo bolj pristranski kakor marsikateri njegovih prednikov. Značilno je, da fungirajo kot eksperti za predmetno gradivo baš sami nemški ministri, kateri predlogi bodo končno temtolj obveljali, ker je postopanje v ministrskih konferencah popolnoma birokratično. Cehom mora biti samljivo, da se je grof Stürgkh danes upiral predložiti svoje načrte in da vlada ni povabila h konferencam socijalnih demokratov, kakor so to češke stranke izrecno želele. Češki politiki morajo dobro vedeti, da se to ni zgodilo, ker se Nemci protivijo sodelovanju socijalnih demokratov, boječ se, da bi vsled tega trpele njihove radikalne zahteve.

Češki zastopniki, ki so se danes zbrali pri grofu Stürgkhu, nosijo tokrat dvojno odgovornost. Močne in vplivne češke stranke perhorescirajo pogajanja, katerih namen ni doseči popolno ter definitivno spravo med obema narodoma, temveč le ureditev nekaterih vprašanj, na katerih inajo predvsem Nemci velik interes. Zares je težavno sodelovati pri spravnem delu, če sta izključeni baš dve kardinalni češki zadevi: manjšinsko šolstvo ter jezikovno vprašanje pri poštah in železnicah.

Uspeh današnjega razgovora med ministrskim predsednikom in češkimi poslanci ni baš ugoden. Nezaupanje napram tajnim načrtom vlade je naraslo in karakteristično je, da smatrajo češki delegati za potrebno, da se skliče češki »Narodni svet« kot vrhovna narodna instanca, ki naj izreče odločilno besedo.

Enega se bojijo danes vsi slovenski krogi: da bo oktroj pod katerim bo podpisan minister Hochenburger vse prej, kakor pa začetek političnega in narodnega miru na Češkem.

Kranjske deželne električne centrale.

Piše ing. M. pl. Suklje.

VII.

Kadar tekmuje dva priznana izvedenca v zlahtnem poslu, lahko si čbetamo posebnega podoščenja. V mislih imam izjavo dr. Lampeta na vodopravni obravnavi glede Ljubljani-ice — 17. in 20. marca t. l. — in pa poročilo ravnatelja ing. Serneca podano v deželni zbornici dne 31. septembra letošnje jeseni. Že v protokolu ljubljanske obravnave pričaša dr. Lampe veselo vest, podprto pa ličnem diagramu, da bo z ozirom na potrebe elektriške razsvetljave in priklopljenih motorjev »na Gorenjem« do Ljubljane »omogočeno.« »dvigniti faktor okoristitve (završniške) vodne sile takorekoč na 100%.« Če bi se pa združil tok iz obeh elektraren, ljubljanske in Završniške, bi s tem »bila tudi vodna sila Ljubljani-ice s 100% vkoriščena.«

Vsa čast, to je res lepo! In pri tem niti ni »vpoštevano nabiranje vode ob nedeljah, ko miruje delo v raznih tovarnah in delavnicah.« A g. Sernece ponuja še mnogo več! On je celo mnenja, da se bo završniška vodna sila, ko bo enkrat spojena z drugimi elektrarnami ob Savi, »še izdatno racionalnejše — mogoče na trajno normalno delomožnost in več — izkoristila.« Tedaj v istini 300% vkorištitve samo ene vodne sile! Saperment, saperment! Tu mora res umolkneti sleherni klevetnik, perspektiva je veličastna. Le nekaj mi pri tem tekmovanju ne dopada, ker namreč vendar trpi strokovnjaška disciplina. Dr. Lampe opetovano poudarja, da za njegov ljubljanski projekt »pričajo prigrisatve, ki jih hrani deželni odbor« v miznici. Ogorčeno zavrača trditve mestnega zastopnika, da ni prijav komentov, ki jih hrani deželni odbor, resnim vzeti. Kako more potem še izjavljati ravnatelj Sernece, da je kratkomalo nemogoče, bodoče odjemalce »že danes zavezati za odjemanje toka«, in da je »istotako jasno, da neobvezne poizvedbe po konsumu, ki so se sicer vršile« ne jamčijo bodoče rentabilite? Tukaj naj poseže s krepko roko vmes — deželni megalomandarin, da napravi v hiši red! Ko vrana vrani oči izkljuva, bi moral opazovalec poseči po umestnih primerah v kinologijo, kar to pot opuščam, spoznavši nežnost podoščenega živčevja. Slednjič moram priznati, da so nervozni pojavi, ki sem jih v svojo škodo ugledal, fizikalno razumljivi. Že Galvani je opazoval, da se odrti žabe elektriško premetavče jih potiplješ. Naj tedaj počivajo v miru!

Namenil sem se govoriti danes o drugem vprašanju, ki se glasi: Kako narodnogospodarsko važnost naj pripisujemo skupnemu nastopu dež. odbora in c. kr. uprave drž. železnic glede vodopravnih koncesij, in gre li res tako zastopnemu načrtu v vseh konkretnih slučajih prednost? Gospod ing. A. Klinar je svojčas odgovoril v pozitivnem smislu. Hočem pa dokazati, da je tako naziranje napačno.

Žal ne poznam pogodbe, ki sta jo sklenila deželni odbor in drž. že-

lezniška uprava. Pač pa je znana uradna izjava železniške uprave, objavljena meseca novembra l. 1912, iz koje je razvidno, da je ista do tedaj zadobila 9 lastnih vodnih koncesij, da si obeta še nekaj novih, in da je v 47 slučajih izgovorila si pri drugih projektantih pravico do stalne, oziroma pomožne dobave elektriškega toka. Po mojem mnenju spadajo sem tudi pogodbe z dež. odborom kranjskim. Upravo drž. železnic je tukaj smatrati konsumentom, povsem enakovrednim kateremukoli zasebnemu odjemalcu, a ničemur več. Da je taka sodba pravilna, potrjuje protokol že omenjene ljubljanske vodopravne obravnave. Takrat prisotna zastopnika železniške uprave podala sta edino le kratko izjavo, obsegajočo jedva troje vrstic, v kojih se popolnoma pridružujeta izvajanjem deželnega odposlanca. In vendar ni bil dr. Lampe do tedaj — dasi vsakokrat naglašal »skupnost projekta« — niti z besedico omenil, da bo oddajal elektriški tok tudi državnim železnicam. Nasprotno, izrecno poudarja, da bo združeni sili Završnice in Ljubljani-ice vkoristil do 100% za razsvetljavo in za pogon obrtnih motorjev. Potem takem je ona skupnost naravnost svoboden zakon, pravi konkubinac! Po vsej pravici trdi tudi mestni pooblaščenec: »Izjava c. kr. uprave drž. železnic kaže sama na sebi, da imenovana uprava nima stvarnega interesa na predmetni vodni sil in da je k projektu pristopila le formalno — in žal na škodo upravičencev!« V tem konkretnem slučaju mora vsak pošten in razsoden mož uvideti neprimerno gospodarsko prednost mestnega projekta. Prepričan sem, da mi pritrjuje sam gospod ing. Klinar, ki gotovo ni mislil na vodno silo Ljubljani-ice, ko je napisal besede, navedene v prejšnjem poglavju. Navzlic pritisku od strani visoke oblasti stala celo državna tehnika v tem smislu se izrekla, in jasnost njiju izpovedeb je tem zlahtnejša, ker je podajata zaviti v ironično eleganco. Vprašam pa: kje bi se našel resen strokovnjak, ki naj pripisuje »neznatni« vodni sili Ljubljani-ice tudi le malo pomena glede vprašanja elektrifikacije drž. železnic? Ta voda daje po uradnih računih povprečno 1300

LISTEK.

Ad acta.

Janez Debevec.

Pri politični oblasti v zakatni, naravno okroginkrog z gostimi smrekovimi gozdovi obdani Kurentovi dolini na Kranjskem so modri gospodje, po večini plemenite krvi, reševali neki akt glede domovinstva berača Rokomavha — celih dolgih sedem let. Dejanska resnica. Počasi, polagoma se je zadeva beraču Rokomavhu pletla in motala; saj se pa tudi ni nikamor mudilo, gospodje pa so se itak strašno dolgočasili v Kurentovi dolini, zelo, zelo oddaljeni od javnih prometnih žil, daleč proč od železnice, tako da je človek preje privozil iz Ljubljane v Pariz, nego v Kurentovo dolino, čeprav je bila tudi v srečni vojvodini Kranjski.

Ljudstvo te doline je živeo samo sebi, božjim naukom in kurent-skemu veselju. Dolge, dolge so bile v tej dolini zimske noči. Čudno torej ni, da svetemu, za blagor domovine vnetemu Birokraciju ni bila ta dolina nič kdovekak pri srcu — češ, da je zapuščena družabno in kulturno — in vsi pod okriljem tega svetnika stoječi ljudje so s strahom izgovar-

jali ta kraj in ga kratkomalo imenovali »Sibirijo«.

Golo naključje je bilo. Pri politični oblasti v Kurentovi dolini je pričel svojo politično kariero suhi in dolgokraki dr. Gottlieb von und zu Kuhenburg. V dolino je privozil z monoklom v očesu in v avtomobilu. In še večje čudo je bilo! Mlademu uradnemu plezavcu so izročili v nadaljno rešitev akt berača Rokomavha, v katerem ste se dve teti oblasti podrejeni občini krčevito in zgovorno kregali zaradi pristojnosti imenovanega berača.

Tedaj, ko je dr. Gottlieb von und zu Kuhenburg nastopil svojo politično službo, je bil ta akt še suh in droban; par strani popisanege papirja se je lokavo smejalo nadebudni glavi v brk. Prve dni je dr. Kuhenburg z uradnim osebam lastno vneto prebiral akt in skušal na primeren način rešiti zamotano domovinsko vprašanje beračevo. Resno in dostojanstveno je premišljeval in preudarjal v svojih lahkih možganih, kaj je treba neobhodno v tej zadevi uradno ukreniti. Meseci, meseci so minuli; premišljevanja in preudarjanja pa še ni bilo konec. Dr. Gottlieb von und zu Kuhenburg je namreč imel tako fini nos in je že takoj prve dni svojega slavnega uradovanja zavohal, da v uradu politične oblasti v Kurentovi dolini ni nobena zadeva nujna, zlasti pa ne beračeva. Zavohal je in sam pri sebi konstatiral, da so

tukaj uradni gospodje zelo komodni in flegmatični, da uradni stroji počasi funkcionirajo, zato pa tem sigurnejše. »Čemu pa bi ne bil komoden jaz, dr. Gottlieb von und zu Kuhenburg? Umazani in raztrgani berač lahko še počaka na domovinsko pravico,« si je sam pri sebi mislil, »na moji karjeri mi itak ne more škoditi« so ein elendig schmutziges Vieh.«

Po dolgem času, iz previdnosti je potem dr. Kuhenburg napisal na prizadeti županstvu dva suhoparna dopisa z različnimi, v dolge perijode zavitiimi vprašanji.

Kaj je med tem časom počenjal nesrečni, brezdomovinski berač Rokomavh? Še vedel ni, da se zaradi njega gospodje pripravajo, da mažejo črnilo po potrpežljivem papirju njemu v čast in slavo. Brezskrbno je korakal po Kurentovi dolini od vasi do vasi, prenočeval in ležal po hlevih ter pil žganje, če je kje vjci kak belič. Še v glavo mu ni prišlo nikdar, da se morajo zaradi njegove domovinske pravice kregati visoki gospodje in brihtne občinske glave. Njegovo izveličavno veselje je bilo, če je imel pred seboj korzorek sladkogrenke žganice, takrat je postal divje navdušen ter začel hripavohreščeče deklamirati:

»Gospod, gospod, kam gre tvoja pot!«

»V jarek . . . jarek! V jamo . . . jamo!«

»Ljudje božji, sedaj se veselite!

Kaj pravi sveto pismo? Kaj so rekli gospod na prižnici? Pride čas jokarja in čas skakanja. Mladenič David je skakal pred skrinjo zaveze. Zakaj pa ne bi mi. Hi-he-hi! Gospod župan ali kaj, samo en zamerik zame!

Še veselejši je postajal berač Rokomavh tako-le, kadar je bil v gostilni ples. Z nekako nebeško naslodo je opazoval vrtenje in drvenje devojk in fantov, zlasti pa mu je ugajalo koketno gibanje bujnogrude, črnoase Rože. V takih trenutkih je skočil na stol v kot in gromko začel razkladati:

»Janez! Roža lepa je moja! Ne pleši s plesalko Rožo! Ž njo se ne pečaj, pravi sv. Duh, in ne poslušaj je, da te njene spretnosti ne pogube. Hčere sijanske! Gospod vas bo osramotil, ker greste predzno na ples, vrat po koncu držec ter poželjivo in zapeljivo okrog gledajoč. Moja Roža, kaj počenjaš? To gibanje tvojih nog, to zvijanje tvojega telesa, to sramežljivo nagibanje tvoje glave, ta tvoj coprnski pogled! Čemu vse to počenjaš? Morebiti, da dobiš zmago, da vzbudiš dopadljivost in zadosti skrivnostni strasti. Pojdi proč, ti Roža črna, ti hudič! . . . He, mlada okrogla krčmarica, ajdi sem k meni! Zmenjal mi tisočak, lep, nov tisočak, da ga dam moji črni Roži za doto. . . .«

Rokomavhu so se pri takih in enakih govorih, v katere je vedno vpletal razne besede in pregovore sv. pisma, čudnoskrivnostno svetile

oči, oči, ki so drugače sicer topo, brezpomembno in skoro neumno bule v vsakdanji svet. Nikdo ni mogel prav umeti tega berača. Njegovo srce je obdajala trda ledenomrzla skorja. Nikomur in nikdar ni potožil o sebi in svoji zapuščenosti. Pravili so sicer nekateri jeziki, da je nekaj v lepših svojih možkih letih imel lepo, krasno in udobno življenje tam doli v primorskem mestu; a je vse šlo . . .

Taki so bili življenjski momenti berača Rokomavha na stara leta.

Njegov akt pri politični oblasti pa je imel med tem zelo enolično in mirno življenje. »Počasi bomo že rešili beračev akt,« si je mislil dr. Kuhenburg, v svojih lenih možganih. Poteklo je že nekaj let. Akt je še vedno ležal tam, kakor popreje, v registraturi v posebnem kotičku. Edini ta razloček je bil, da se je vsako leto na teži odebil za nekaj gramov. Reprezentiral je že znatno težo in dobil je tudi debel ovitek. Dr. Kuhenburg, čegar politična karjera se je pričela ravno s tem aktom, je dal poznejša leta »berača« vsake kvarte enkrat prinesti iz registraturre, ga osnažiti gostega prahu in ga potem zopet lepo nazaj položiti. Tako enakomerno urejeno življenje je imel »berač« že nekaj let sem. Na rešitev so gospodje skoro že pozabili.

(Konec prihodnjic.)

konjskih sil, Završnica približno 1100 konjskih sil. Posamezna moderna elektriška lokomotiva zahteva zase 1500—2500 konjskih sil! V Italiji grade danes 45 lokomotiv po 2000 KS, 16 drugih po 2600 KS. Istina je sicer, da upotreblja posamezni stroj celotno delovno moč v presledkih, v polni meri n. pr. takrat, ko se spušča v tek. A v naših hribovitih pokrajinah imamo povsod toliko strmece, da pridemo do jako neugodnega koeficienta. Ne zabimo pa, da hočejo naši elektriki v prvi vrsti osrečiti s svojim tokom vse občine, vso obit in vsakega »kajzarja« še posebej. Koliko potem preostaja za elektriški obrat železnic?

Ne tajim: Ugovor, ki se čuje proti elektrifikaciji železnic, češ, da je vojno ministrstvo ne bo dopustilo, ne bo držal. Kakor hitro bodo naši napredni sosedje svoje proge elektrificirali, moremo i mi za njimi. Svica in severna Italija izvršita to delo nemara v doglednem času. Sosedna Nemčija se zelo obotavlja, a počasi le poizkuša tu in tam. Upravičeno lahko upamo, da bodo naše glavne železne ceste imele elektriški obrat, predno preteče — 50 let. V prvi vrsti pridejo za tako preosnovno v poštev velemešta z izrednim lokalnim prometom. V tem smislu se vrše poizvedbe in poizkušnje v Berlinu in v Parizu. Sam pomnim, da se ta res zanimiva materija na stolnem Dunaju študira 15 let, ker je umazana dunajska mestna železnica že pravi evropski škandal, v nadaljnjih 15. letih temeljitega študija bo to vprašanje tudi rešeno. In potem pride na vrsto severda koj — naša dežela. Komur je pri- sojeno dolgo življenje — i to doživi.

Razsodba deželne vlade kranjske, ki priznava »skupnemu projektu« deželnega odbora in c. kr. uprave drž. železnic pretežno narodno-gospodarsko važnost nasproti mestnemu konkurentu, utemeljuje svoj odlok z ljubeznivo dobrohotnostjo tako-le: »Z vkoristitvijo vodne sile v namene električne traktacije pri železnicah ostanejo na razpolago velike množine premoga... in dobe se pogoji, da pade cena premoga.« Ne spuščam se v račun, v koliko da pride za ceno premoga v poštev »neznatna« vodna sila Ljubljane s svojimi 1300 konji. A ker doseže elektrifikacija železnic takekrat gospodarski pomen, ko se izvede splošno v celi monarhiji, naj mi bo slednjic še dovoljeno, da navajam iz spomenice,* izdane letos meseca septembra, o elektriškem obratovanju na saksonskih drž. železnicah, kojih razmere veljajo mutatis mutandis i za naše cesarstvo. Le-tam računajo, da jim oddaja kaloriška centrala potrebni tok za ceno treh vinarjev za KW-uro; ta cena se poviša po amortizaciji transformatorjev in napeljav ob progji na 5'23 vin. Imenovana spomenica pride do logiškega zaključka, da bo konkurenca elektriškega obrata s parnim takrat mogoča, kakor hitro se bo primerno podražil premog, česar — najbrže ne preprečita niti Završnica, niti Ljubljana. Niti velikopotezni projekti ranice deželno-zbornske večine deviškega spomenice. Sicer pa je najtehtnejši argument blagopohotnih elektrikatov naših baš ta, da se zviša vrednost vodnih sil ravno po podražanju — premoga.

* E. u. M. XXXI., pag 772.

Štajerski deželni zbor.

Včerajšnja seja štajerskega deželnega zbora se je pričela ob pol 11. dopoldne. Razvila se je huda debata o povišanju doklade na pivo zlasti ker so zahtevali socialni demokrati in centrum, da se postavi učiteljsko vprašanje kot prvo na dnevni red. Debata je bila deloma zelo burna. Ko je bil predlog na izpremembo dnevnega reda odklonjen, predlaga poslanec Horvatek konec seje, kar pa je bilo tudi s 56 glasovi proti 4 socialnodemokratskim glasovom odklonjeno. Poslanec Schacherl predlaga nato v skoro uro trajajočem govoru tajno sejo, njegov predlog pa je bil zopet odklonjen s 60 glasovi proti 4 glasovom. Na vrsto je prišlo nato še mnogo predlogov in vprašani poslancev Kolleggerja in Schacherla in je zbornica prešla šele ob pol 7. zvečer na dnevni red. Kot prva točka pride v razpravo volitev namestnika deželnega odbornika dr. pl. Kaana. Po daljši kontroverzi s poslancem dr. Schacherlom je bil nato izvoljen za namestnika poslanec Foest s 60 glasovi. Med burnimi prizori s strani socialnih demokratov je bil izvoljen za namestnika deželnega odbornika dr. Verstovška s 7 glasovi dr. Jančovič. Ob 1/8. pride na vrsto vladna predloga o izpopolnitvi zemljiških knjig s tem, da se vpiše tudi javna last. Ko je poslanec Resel govoril skoraj celo uro, se odkaže predloga

odseku za občinske zadeve. Končno se prične ob pol 9. razprava o zvišanju doklade na pivo. Referent poslanec Foest. Predloga nasvetuje zvišanje doklade od 2 K na 4 K za hektoliter. Od te doklade pričakuje referent zvišanje deželnih prejemkov za 1,200.000 K. Poslanec Brandl izjavi, da bo glasovala njegova stranka proti predlogu, zavaruje se pa proti temu, da bi morala pasti potem tudi predloga o zvišanju učiteljskih plač. Poslanec dr. Benkovič izjavi v imenu Slovenskega kluba, da bo glasoval proti predlogu. Poslanec Wolfbauer izjavi, da se bo vzdržal glasovanja, poslanec dr. Schacherl pa v dolgem govoru napada predlog. Ob 11. ponoči govori poslanec dr. Schacherl še naprej. Med predlogi se nahaja predlog nemškega centra, ki zahteva, da za priznanje nujnosti kakega predloga ni treba drugega, kakor pritrditve deželnega zbora, in predlog poslanca dr. Verstovška glede izpremembe zakona o razdelitvi skupnih posesti in regulaciji uporabnih in upravnih pravic. Poslanec dr. Korosec je predložil predlog glede subvencioniranja zgradbe bolnice usmiljenih bratov v Savinski dolini.

Novi panama na Ogrskem.

Novi korupcijski mažarski škandal je visel že delj časa v zraku. Ogrska opozicija ima srečo. Kakor hitro ji zmanjka političnega in parlamentarnega orožja, ji je treba le nekoliko okoli sebe pogledati in kmalu je serija mažarsko-vladnih škandalov in panamističnih afer bogatejša za eno številko. Kakšna kloaka je ogrska vladna politika! Toda gospodstvo je vedno enako, naj bo v rokah katerekoli stranke. Kakor hitro se čuti na krmilu, vrši enake umazane kupčije in enako korupcijo, vsled katere je prejšnjo vladno napadala. V sedanjih aferi, ki je direktno nadaljevanje afer z Lukacsevimi volilnim fondom, igra veliko in umazano vlogo bivši notranji minister Kristoffy. Pred par dnevi je odkril Tiszove volilne dolgove izza časa, ko je bil Tisza prvi ministrski predsednik, dolgove, ki jih je moral potem plačati Fejervaryjev kabinet. Minulo je par dni in glej! V korupcijskem blatu leži Kristoffy sam. Nikjer na svetu — razen pri nas na Kranjskem med klerikalci in na Dunaju med krščanskimi socialisti — ni v politiki toliko korupcije in toliko umazanih kupčij, kakor med Mažari. Potem pa se čudi Evropa, da je na Ogrskem toliko ljudi, ki žive edinole od mandatov. Ni dvoma, da je bilo odkritje afer politično pripravljeno in tvori novo orožje opozicije v guerila-voini proti vladi. Toda velike izpremembe taka odkritja ne povzročajo. Na Ogrskem so na take stvari že navajeni. Potem pa si je mažarska vladna večina s pomočjo železne pesti Tiszove in s pomočjo bajonetov ustvarila v sedanjem parlamentu tako močno pozicijo, da sploh ne dopusti, da bi se v zbornici obravnavali škandali in korupcijske aferne večine — kakor pri nas na Kranjskem!

Kakor se sedaj izve, je vedla Tiszova vlada že delj časa, da namerava družba, ki je ustanavljala hazardno banko in ki je plačala Lukacsu poldrug milijon kron za objubljeno koncesijo, nastopiti sodnijskim potom. V opozicijskih krogih se naglašalo, da Tisza sam ni igral v aferi prav nič boljšo vlogo nego Lukacs. Tudi on je bil pripravljen dopustiti ustanovitev hazardne banke. Ko pa je izvedel, da avstrijska vlada na svojem ozemlju ne dovolj take banke in da tudi dvor odločno nasprotuje temu, je obrnil svoj plašč. Grof Tisza namerava žrtvovati državnega tajnika Jeszenskega, ki je še po padcu Lukacsa obljuboval koncesijo, da na ta način sam zleze iz afe. Če se mu bo to posrečilo, je zelo dvomljivo. Govori se, da se bo pozvalo pet poslancev vladne stranke, da vrnejo provizijo, ki so jim jo izplačali projektanti banke. Košutovo glasilo »Budapest« proglašala, da bo v najkrajšem času odkrita nadaljna senzacija o gospodarstvu vladne stranke. »Pesti Napló« priobčuje izjavo nekoga bivšega ministra, ki pravi: Če trdi Tisza, da ni ničesar vedel o stvari, tedaj ne govori resnice, kajti pismeni dokazi govore nasprotno. Pri kralju, notarju Charmanu leži dokument, v katerem izjavlja Lukacs in Jeszensky, da so kupčijo z igralnico sklenili z vednostjo grofa Tisze in da Tisza kot naslednik Lukacsev sprejema kupčijo, ki jo je sklenil njegov prednik.

Dogodki na Balkanu.

Srbija in Albanija.

Srbija je dala striktno zagotovilo, da bo vsakem oziru respektirala na londonski konferenci določene albanske meje. Povedala pa je tudi že

naprej, da bo zasedla strateško važne točke ob meji in te pravice Srbiji noben razumen človek ne more in ne sme krati, dokler ne nastopijo v Albaniji popolnoma urejene razmere, ne — normalne razmere — ker normalno je v Albaniji požiganje in ropanje. Srbija je nadalje tudi izjavila, da bo storila diplomatske korake, da ji Evropa dovoli obdržati te strateško važne točke, da na ta način ložje ubrani svoje meje pred albanskimi tolovaji. To je vendar striktno priznanje londonskih sklepov in nepojmljivo je, kako se moreta avstrijska in italijanska vlada sedaj tako razkoračiti in groziti z »resnimi koraki«, če se Srbija ne bo uklonila. Po vsej pravici bi smela Srbija zasedati velik del Severne Albanije, toda Srbija je obljubila, da ne bo zasedla več albanskega ozemlja, kakor je potrebno za varstvo meje in zato je ustavila nadaljnje prodiranje.

Res je dobil avstrijski poslanik v Belgradu, kakor poročajo z Dunaja, že naročilo, da naj pozove srbsko vlado, da nemudoma zapusti albanske pokrajine. Tako torej! Ko so albanski roparji vdrlji preko srbskih mej, ki so seveda tudi albanske meje, se ni zmenil nobeden, sedaj ko so Srbi morali zasledovati Albance v njihove pokrajine, pa so nenadoma zopet odkrili svoje albansko srce. Dočim pa »intervenira« avstrijski poslanik v osornem tonu, se zadovoljuje italijanski poslanik samo s prijateljskim nasvetom.

Štajersko.

Iz Brežic. Danes, dne 15. t. m., je začel voziti avtoomnibus v Grobelno ob Južni železnici. Vozil bo 14 dni za poskušnjo. Iz Brežic se odpelje ob pol 7. uri in je ob 10. uri dopoldne na Grobelnem. Nazaj vozi ob 4. uri popoldne.

Sumljivo veselje. »Grazer Tagblatt« se veseli v nekem poročilu o volitvah v ormoški okrajni zastop, da so zmagali v skupini veleposestva in kmečkih občin slovenski klerikalci. Ob tej priliki trdi tudi, da so se hoteli slovenski naprednjaki zvezati z — ormoškimi nemškutarji proti slovenskim klerikalcem. To je docela neresnično in le špekulacija na to, da bi grdili slovenske naprednjake tudi slovenski klerikalci. Veselje ormoških nemškutarjev, da bi s pomočjo narodno manj odločnih slovenskih klerikalcev v ormoškem okrajinem zastopu gospodarili, je bilo pa pre zgodnje. Ta račun je bil napravljen, kakor kažejo dogodki, brez — Središčanov.

Drobne novice. Iz Slovenjgradca. Namestnik je uvrstil okrajnega tajnika Stefana Blaschitza ad personam v 9. plačilni razred. — **Iz Brežic.** V soboto dne 18. oktobra bodo slovesno otvorili nemško šolo. — **Iz Brežic.** Ker je namestnik slovenski ugovor proti volitvam zavrgla, se je mogla sedaj vršiti volitev župana. Za župana je izvoljen lekarnar Schniderschitz (sic!), za podžupana Avgust Faleschini. Svetovalci so dr. Janesch, Zechner in Druschkowitzsch (sic!). — Vestio »Bauernschreck«. Inšpektor Kraus v šenbrunskem živalskem parku je mnenja, da morajo biti zverine, ki razsaja v koroško-štajerskem pogorju — volkovi. On sodi to po eksperimentih, ki so se v pogorju našli. Čudna zverina je ta »Bauernschreck«! Enkrat pes, potem zopet lev, sedaj leopard, potem puma, ris in volk! Ni čuda, da so izšle o njem že mnoge karikature in se zbija brez številah boljnih in slabih dovtipov o njem. — **Nesreča v planinah.** V Dachsteinskem pogorju se je ponesrečil monakovski turist dr. Preuss. Truplo so že našli. — **Zblazneli vojak.** V Mariboru je zblaznel pešec 47. pešpolka Janez Schwarz. Vtaknili so ga v bolnico, od tam je pa ušel s skokom iz prvega nadstropja na cesto in zbežal v bližnji gozd v sami srjaci in spodnjih hlačah. Nesrečnega so pa že zopet dobili. — **Utonila je v domači mlaki petletna hčerka gostilničarja Mastinška v Laporju.** — **Zgorela je v Gorenškem vrhu v Halozah viničarija posestnice in gostilničarke Reicher pri Sv. Barbari.** — **Milojesensko vreme v Mariboru.** »Marburger Zeitung« poroča, da je dobila te dni v uredništvo živega hrošča, šopek zrelih jagod, kostonjevo cvetje in vijolice — vse iz mestne okolice in vse v dokaz milega mariborskega podnebj.

Koroško.

K aretaciji Jereba in Pavliča v Celovcu. Kakor smo že poročali, so aretirali zloglasna tatova, vlomilca in oparja ravno ko sta se vračala iz bolnišnice. Jereb je bil namreč več dni v bolnišnici zaradi precejšnje rane na roki. Ranil se je, ko je lezel čez noko železno ograjo. Jereb, false

Sporn se aretaciji ni upiral, pač pa ni hotel dolgo priznati, da je Jereb. Se-le ko so mu pokazali njegovo fotografijo in ko so mu dokazali po tetoviranih prsih in rokah, da ne more več tajiti, je rekel: »No pa sem Jereb«. Jereb je namreč pobegnil meseca julija iz ljubljanske prisilne delavnice in je znan kot zelo nevaren in predrzen tat. Bolj težka je bila aretacija Pavliča. Ta se je branil z vsemi silami in je hotel potegniti med ruvanjem iz žepa samokres. Toda to se mu ni posrečilo. Stražnik je dobil pomoč in tudi Pavlič je bil kmalo uklenjen. Pri Pavliču so našli listino, v kateri je imel po en bankovec za 100 kron, za 50 in za 10 kron in dva bankovca po 20 kron, dalje denarnico, v kateri je imel 3 petake, 5 kron in nekaj drobiža. Dlje so našli pri njem izvrstno dleto, dvojni vetrih, zapestnico iz usnja z nikelnasto uro, eno srebrno žensko uro, aparat za briti, električno žepno svetilko, s šestimi naboji nabit revolver, škatljo nabojev, škarje, nož, srebrno pisalno orodje, dve zlati zaponki, zlato zapestnico, veliko mark po 5 in 10 vin. in več iz listov izrezanih notic, ki so se nanašale na tatvine in vrome, ki sta jih izvršila. Za podlago v suknji pa so našli fino jekleno žago. Mož je bil torej vsestransko prav dobro preskrbljen. Pri Jerebu so našli samo več ukradene obleke in 16 kron denarja. Jereb, ki je videti menj zloben, je povedal, da je našel Pavliča kmalo ko je pobegnil iz Ljubljane. Potepala sta se delj časa po raznih kronovinah in sta prišla konec meseca avgusta v Celovec. Iz Celovca, kjer sta izvršila več vlovov, izmed katerih je bil največji onl pri odvetniku dr. Messinerju, ki jima je nesel 1000 kron, sta se napotila proti Srbiji. Toda na srbski meji so jih zavrnil, vsled česar sta se vrnila v že znane jima kraje. Ropala in kradla sta povsod, kjer se jima je nudila priika in živila sta jako dobro. Imela sta dovolj in lepe obleke in manjkalo jima ni denarja. Če bi se ne bil Jereb ranil in bi ne bil moral iti v bolnišnico, bi jih gotovo še ne bili dobili, ker sta se namenila iti čez zimo v toplejše južne kraje.

Samoobožba. Iz Svinca poročajo da sta se zglasila dva brata, posestnikova sinova iz okolice pri žendarmeriji in sta izpovedala, da sta ubila 27letnega Ambroža Petučnika. izpovedala sta tudi, da nista nameravala ubiti njega, marveč njegovega spremljevalca, na katerega imata že delj časa hudo jezo. V temi pa sta se zmotila in sta napadla Ambroža.

Prijet poverljiv. Žendarmerija v Beljaku je dobila včeraj brzojavno obvestilo iz Solnograda, da je pobegnil akordant Adolf Neid in poveril 481 kron. Žendarmerija je vjeia Neida na beljaškem kolodvoru ravno ko se je hotel odpeljati v Italijo.

Primorsko.

Igralnice v Opatiji je, kakor znano, oblast dala zapreti. Ljudje, ki so pri tej igralnici bogateli, se trudijo na vse načine, da bi dobili od vlade zopetno dovoljenje za otvoritev te razbojniške jame. Kakor poroča »Rječki Novi List«, se mudi opatijski odvetnik dr. Gjuro Červar že več dni na Dunaju, da bi pri vladi izpovedal to dovoljenje. Po zatrdilu istega lista je dr. Červar pri tej igralnici zaslužil silne tisočake kot član ravnateljstva, kot pravni zastopnik igranege podjetja in kot nočni nadzornik. Zanimivo pri tej stvari je to, da je dr. Červar velik pravaš in dehel prijatelj naših slovenskih klerikalcev. Za to ni izključeno, da bodo tudi naši klerikalci podpirali svojega somišljenika v njegovem stremljenju, da se v Opatiji otvori nov — Montecarlo! Kupčija je pač kupčija in v denarnih stvarih žvižgajo katoliki in kristjanje vseh baž na vsako meralo!

Poiet iz Asperna v Gorico. Predvčerajšnjem ob 8. zjutraj se je dvignil vojaški aviatik, nadporočnik Elsner s pasažirjem, nadporočnikom Stojasvičevićem pri Aspernu. Ob pol 9. sta dosegla višino 1400 m. Letela sta čez Dunajsko Novo mesto proti Semeringu, katerega sta preletela v višini 1400 m. Ker je bil hrib zavit v meglo in oblake sta videla samo obrise Panhau. Obrnila sta se proti Bruku, kjer se jima je odprl krasen razgled po dolini Mure. Preletela sta Stubaipe, kjer sta videla velik lov na takozvani kmečki strah in plula nato čez Breže in Celovec proti Karavankam. Pred Karavankami sta se dvignila do višine 2400 m in sta preletela v ti višini Stol. Od tod sta se obrnila proti Bohinju in od tod proti Tolminu in sta dospelja ob pol 12. v Gorico, kjer sta na vojaškem letališču srečno pristala. — Včeraj dopoldne se je Elsner dvignil zopet v Gorici in plul nazaj v Aspern. Prišel je v Aspern

ob 3. uri 10 minut popoldne. Na več krajih so opazovali in slišali letalni stroj, kljub temu, da je plul Elsner skoro cel čas v višini 2000 m.

Areteacija. V Miljah pri Trstu so aretirali 43letnega sobnega slikarja Blaža Vatovca, ker je spjel 16letno Ano Mosenichovo v svoje stanovanje, pod pretvezo, da ji bo dal zlato verižico in jo hotel posiliti. Dekle mu je zbežalo in ga ovadilo policiji.

Predrzna tatvina. S ponarejenimi ključi je vlomil neznan tat v stanovanje Franca Baucarja na cesti Fontana v Trstu in je ukradel iz omare 700 kron denarja, srebrno uro in srebrno verižico.

Iz ljubezni. Neki R. Lončar je napadel v Trstu svojo ljubico Ivano Debernardijevo, ker ga je odslavila. Zadal ji je s polenom več težkih ran na glavi in po hrbtu in bi jo bil pobil do smrti, če bi ga ne bil pregнал njen brat, ki je prišel slučajno domov. Težko ranjeno Debernardijevo so odpeljali v bolnišnico, Lončar pa je pobegnil.

Pritožbe glede vkrcanja potnikov. Pod zelo neugodnimi in skrajno nevarnimi okolščinami je vkrcala Cunard-Line v Trstu v torek ponoči 800 potnikov na svoj parnik »Saxonia«. Parnik bi moral priti iz Reke že ob 8. zvečer in vkrcati potnike s pomočjo dveh parnih čolnov. Potniki so prišli na pomol že okoli 6. Čakali na prostem, v hudem mrazu in na mrzlem vetru na parnik do polnoči. Posebno so trpele ženske in otroci, ki so polegali na prostem ob obrežju. Po polnoči so spravili potnike v male čolne in jih prepeljali k parniku. Vkrcaje je bilo zelo težavno in nevarno, posebno pa je bil nevaren prehod iz malih čolnov na parnik. Potniki so prišli na parnik popolnoma premočeni. Vkrcaje je trajalo do 4. zjutraj. Ob 5. je »Saxonia« odpelala. Tržaški krogi se pritožujejo nad brezobzornostjo družbe, ki pusti potnike v mrazu in ponoči na prostem in jih vkrcava pod tako nevarnimi pogoji ponoči.

Tržaška porota. — Poneverba 18letne zasebne uradnice. Pri večrajši obravnavi so izpovedali sodni psihiatr, da je obtožena Vincencija Paveska duševno zdrava, vendar pa se mora vpoštenjati pri nji visoka nervoščina histerija, posebno z ozirom na njeno mladost. Sodni dvor je stavil porotnikom dve vprašanji in sicer eno glede poneverbe in eno glede tatvine. Porotniki so po daljšem posvetovanju obe vprašanji soglasno zanikali, naker je sodišče obtoženko oprostilo. Predno je odšla ji je rekel predsednik senata: Grešili ste, porotniki pa so vas oprostili iz usmiljenja, ostanite sedaj na poštenu poti.

Dnevne vesti.

+ **Velik ljudski shod** se vrši danes zvečer v »Mestnem domu«. Na shodu bodo poročali napredni poslanci o pravkar poteklem deželnozbornem zasedanju. Z ozirom na razpust deželnega zbora in na razpisane nove volitve bodo ta poročila še posebno zanimiva. Zato pozivamo napredno občinstvo, naj se tega shoda v čim največjem številu udeleži. Somišljenike prosimo, naj med znanci pridno agitirajo za čim najštevilnejšo udeležbo na shodu. **Zavedni naprednjaki, danes vsi na shod v »Mestni dom«!**

+ **Javen ljudski shod** se vrši v nedeljo, dne 19. t. m., ob 9. uri zjutraj v pivarni pri »Črnem orlu« v Idriji. Na dnevnem redu je poročilo o zadnjem zasedanju deželnega zbora kranjskega; poroča g. E. Gangl. — Svoje somišljenike pozivljamo, naj se tega shoda polnoštevilno udeleže!

+ **Priprave za deželnozbornske volitve.** Klerikalci hite z nervozno naglico pripravljati svoje čete za veliki volilni boj. Ustanovili so že svoj **osrednji volilni odbor**, sklicali na dan 5. novembra shod zaupnikov in izdali tudi že grmečo parolo, da gre pri volitvah za to, da bodo naprednjaki **popolnoma poraženi**. Strah pred volilci je med klerikalci velik in čisto gotovo je, da bodo napeli vse sile, prav vse, kar jih zmorejo, da se ohranijo na krmilu. Že zdaj letajo kakor brezumni po deželi, obenem pa so se vrgli na županstva. Treba je volilce **dobro podučiti** o njih pravicah, da jih ne bodo klerikalni župani pripravili od volilno pravico. Klerikalci dresirajo župane že dolgo časa. Pri deželnem odboru imajo v ta namen posebnega uradnika Kristana, o katerem je celo grof Barbo rekel, da **spada v disciplinarno preiskavo**, in grof Barbo služi klerikalcem tako zvesto, da bolj ni mogoče. **Klerikalnim županom ni nič zaupati** — to se je pokazalo pri različnih volitvah in zato je treba **skrbeti, da ne bodo napredni volilci izpuščeni iz volilnih imenikov**. Naj se nihče ne zanaša na to, da bo gotovo vpisan; treba je, da se **vsak prepriča. Začetek vsega agitacijske**

ga dela je: **organizirati vse, kar treba, da se bodo volilni imeniki natančno pregledali in reklamacije pravčasno vložile.**

— **Klerikalni kandidati.** Kmetijski večak Bartol je v deželni službi tako dobro preskrbljen, da ne bo več kandidiral v deželni zbor. — Za radovljiški okraj sta kandidata državni poslanec Josip vitez Pogarčnik in župnik Piber, ki sta že zdaj zastopala ta okraj.

— **Čudeži v vodiškem farovžu** so velikanski škandal, za kateri bi se morala zanimati tudi oblastva, pred vsem državno pravdnitvo. Ti čudeži so bili vpriporjeni v goljujive namene, da bi se namreč lahkovernim ljudem izdalo čim največ denarja. Ta goljujiva je tudi cvetela skoro leto dni in je nesla mnogo tisoč denarja. Prizadeva Johanca priznava sama, da so ti ljudje znašali po 80 in 100 K in še več in da so tudi župniku darovali lepe zneske za maše. Ti nevedni in omejeni ljudje pa so znašali ta denar, ker jim je duhovska avtoriteta trdila, da se gode res čudeži. Johanca bi bila lahko cel sod krvi »našvicala«, pa bi ji ne bil noben človek verjel, da ni župnik osebno v talarju pri njej stal in ljudi zagotavljal, da je to, kar se godi, čudež. Ljudstvo je bilo z goljujivo zapeljano, da je znašalo denar, in to goljujivo je podpiralo dejstvo, da se od poklicane strani ni ničesar storilo proti takemu početju.

V začetku se je med preprostim ljudstvom pač glašala zdrava pamet in so se ljudje norca delali iz čudežev, a vsi pomisleki so morali utihniti, ko se je avtoritativno potrdilo, da se res gode čudeži. Okrajno glavarstvo v Kamniku je uradoma vedelo, da so ti čudeži sleparija; vedelo je to od svojega uradnega zdravnika, pa ni ničesar storilo, da ustavi to goljujivo. Orožništvo je uradoma naznanilo, kaj se godi; tudi orožništvo je bilo prepričano, da se vrši goljujiva, pa ni smelo ničesar storiti. Ko je potem še škof prišel osebno gledat te čudeže, ko ni ustavil te sleparije, nego dopustil, da so se čudeži še dalje godili v župnišču in ob asistenci župnika, ko so prišli še drugi duhovniki in tudi potrdili, da se gode čudeži, je bilo pač razumljivo, da je vsaj najbolj nevedno ljudstvo nehalo dvomiti o teh čudežih in da je verjelo. Kako bi ne! Saj je na kmetih v smrtni nevarnosti, kdor ne priznava duhovsko avtoriteto in slabo bi se bilo lahko zgodilo vsakemu, kdor bi bil rekel, da je to sleparija, kar priznava škof in duhovniki za čudež in kar trpe orožniki in okrajno glavarstvo. Kaj pa so čudeži. Krščanski nauk uči: »Čudeži je izreden dogodek v vidni naravi, katerega niso izvršile naravne sile, ampak je delo božje vsemočnosti; da se morejo delati čudeži, to mora priznavati vsakdo, ki veruje v Boga; čudeže more delati le Bog in sicer ali neposredno sam, ali po človeku (ali angelu), katerim podeli čudotvorno moč; človek (ali angel), kateri trdi, da je božji poslanec, in kateri tako trditev s čudeži dokazuje, mora biti zares božji poslanec, in vse, kar v tem svojem poslanstvu uči ali označja, mora biti resnično.« (Dr. Svetina, katoliški verouk, I., 44. 45.) To so cerkveni nauki o čudežih, ki jih že otrokom utepajo in ki jih slišijo tudi odrasli pri vsaki priliki, tako da jim preidejo v kri in v meso. Če v takih naukih živeče ljudstvo potem vidi take čudeže, kakor jih je uganjala Johanca v vodiškem farovžu ob župnikovi asistenci, če vidi, da posvetna in cerkvena oblast molče priznava te čudeže, potem pač se ni posebno čuditi, če se da ogoljujati in si pusti denar izvabljal. To pa če tudi le v mali meri opravičuje samo ljudstvo, nikakor pa ne dogodkov v vodiškem farovžu. Čudeži v vodiškem farovžu so hudodelstvo v smislu § 201., b), d). Če bo lačen berač ukradel staro marelo, ga zapro, Johanca in njeni kompanjoni pa so leto dni goljujali in oškodovali ljudi za mnogo tisoč denarja, a — nobena oblast se ne gane. Menda je že vse urejeno. Johanca mora imeti prijetno zagotovilo, da se njene sleparije ne bodo preganjale, zakaj predrznila se je iti v Kamnik in vprašati pri sodišču in pri okrajnem glavarstvu, če imajo kaj proti njej. Pa so ji prijazno povedali, da nimajo nič, morda da imajo kaj v Ljubljani, v Kamniku, v čigar okolišju stanuje, da nimajo ničesar... In Johanca je zadovoljno odšla. Menda je mislila najprej še v Ljubljano priti in še tu gospode malo potegniti, kajti kupila si je v Kamniku vozni listek do Ljubljane; v vagonu pa si je premislila, kajti izstopila na postaji Homec... Ta dogodek kaže, da se zaradi goljujiv v vodiškem farovžu sploh ni začelo nikako sodno postopanje. Ne vemo, ali misli državno pravdnitvo kaj ukreniti ali ne — vsekakor pa smo mnenja, da ozirni na škofa, na razne duhovnike, na okrajno glavarstvo in na kakega

katoliškega zdravnika ne smejo biti tako veliki, da bi se zaradi njih pustila nekaznovana velikanska goljujiva. Če ne pojde drugače, bo pač treba dobiti pota, da pride stvar v državni zbor in da se bo tam vprašalo vlado, kakaj sodniško ne postopa proti taki goljujivi. Strogo kaznovanje te sleparije je toliko bolj potrebno, kar so vodiški čudeži na ljudstvo vplivali tako demoralizujoče, da je kar groza. Kadar je Johanca »kri švicala«, je stal župnik kraj nje, je delal z razpelo križe čez njo in zagotavljal ljudi, da vsled »trpljenja« Johanca zadobivajo odpustanje grehov itd. Ljudje so bili tako premoteni, da so prste pomakali v smrljivo kri in potem to kri s prstov lizali... Še več. Neke ženska iz Ihana je prodajala Johančino vodo po celi okolici kot čudodelno zdravilo in ljudje so to vodo pili!! Ta poživljenost je bila mogoča samo vsled tega, ker so cerkvene avtoritete štitele Johančine čudeže in jih proglašale za pristne. Javni interesi zahtevajo, da se zatre tako živalsko praznovanje in v to je treba, da pride ta velikanska goljujiva, ki se je godila v vodiškem farovžu čim prej pred sodišče in se primerno kaznuje.

— **Prepir za stolico prof. Otona Wagnerja na dunajski akademiji za vpadablajoče umetnosti.** Profesura specialne šole za arhitekturo na dunajski akademiji za vpadablajoče umetnosti je nezasedena. Proforski kolegij je na to mesto predlagal našega rojaka Josipa Plečnika, toda do zdaj se to imenovanje še ni izvršilo, ker mu nasprotujejo gotovi krogi skoraj gotovo zaradi tega, ker je Plečnik rojen Slovenec. Predvčerajšnjim se je na akademiji vršila velika demonstracija za prof. Plečnika. Posebna deputacija je izročila naučnemu ministru resolucijo profesorjev, v kateri zahtevajo, naj se imenovanje nemudoma izvrši v smislu sklepa proforskega kolegija.

— **Škof vabi dekleta v Ameriko.** Največja tožba našega kmeta je, da nima poslov. Vse beži s kmetije, dekleta silijo v mesta in v tovarne. V deželnem zboru so klerikalci in njihovi zavezniki zahtevali celo posebno postavbo, ki bi ljudi zadrževala na kmetiji. Ljubljanski škof pa se za to ne briga. V »Domoljubu« vabi dekleta v Ameriko, Karmeličanke na Dunaju so napravile v Ameriki več hiš, pa iščejo zdaj slovenske ženske, da bi zanje lovile slovenske izseljence in izseljenke, otroke in odrasle, »da jim pomagajo v njihovih dušnih potrebah«. Za sprejem v ta red je treba »mala dotica«, saj 300 K, ampak to se eventualno spregleda. Res, lepe stvari uganja naš Anton Bonaventura.

— **Ponovitev javne telovadbe v »Narod. domu«.** Včeraj smo omenili, da se po Ljubljani izreka splošna želja, naj bi Sokol v Ljubljani ponovil svojo javno telovadbo, zlasti pa telovadne plesse. Ustrežajoč tej želji, priredi Sokol v nedeljo, 19. oktobra, ob 8. uri zvečer v telovadnici Narodnega doma iznova javno telovadbo z enakim vzporedom, torej tudi telovadne plesse, pri znižani vstopnini: sedeži v I. vrsti in na galeriji 1 K, sicer 80 v; stojišča 40 vin., otroci 30 v. Vstopnice se dobe v soboto in nedeljo v trafikah ge. Češarkove ter pred telovadbo pri blagajni.

— **Slike o sokolski slavnosti.** Fotograf Berchtold je izdelal 7 slik na razglednicah o sokolskem sprevodu. Vsaka razglednica stane 20 v. Dve veliki slike nam kažeta jezdnji odsek Sokola in Srbske Sokole z Ljubljanskim Sokolom, jezdnim odsekom in zastavami. Zlasti ta slika je izredno lepa. Sliki staneta po 4 K. Razglednice in slike se dobe v Narodni knjigarni.

— **60letnica zdravniškega delovanja.** Gosp. dr. Démetter Bleiweis-Trsteniški je kot predsednik Društva zdravnikov na Kranjskem včeraj posetil gosp. železniškega zdravnika v pokouju J. Thomtza a ter mu je v imenu društva iskreno čestital k izredni slavnosti 60letnega zdravniškega delovanja. Obenem mu je v imenu društva izročil častni dar. Železniški zdravnik J. Thomtz je že od ustanovitve društva, to je od leta 1862. sem, vreden društvenik ter je bil ob društveni 40letnici izvoljen častnim članom. Jubilar, ki je leta 1863. promoviral na tedanji kirurški šoli v Gradcu, je sedaj v 53. letu svoje starosti, pri tem pa duševno in telesno izredno zdrav in krepak ter obče priljubljen kolega in someščan.

— **K pogrebu zobozdravnika g. A. Schweigerja.** O priliki smrti zobozdravnika A. Schweigerja darovali so g. zobotehnik Oton Se y d l 20 K za dr. Löschner-Maderjevo ustanovo Društva zdravnikov na Kranjskem, I. ljubljansko strelsko društvo pa 20 kron za Deželno pomožno društvo za bolne na pljučih na Kranjskem.

— **Za dunajske revne otroke** pobira te dni po Ljubljani darove neka ženska. Dasi imamo v Ljubljani rev-

nih otrok dovolj, ki so potrebni podpore, vendar bi nič ne rekli, ako bi se tudi pri nas pobiralo prostovoljne darove za dunajske reveže, toda to pobiranje bi se moralo vršiti tako, kakor se spodobi. Ta ženska pa nastopa s tako aroganco in s tako predrznostjo, da ogorči najpobolnejšega človeka. Babnica kar prepisuje, koliko se ji mora dati; ako pa ne dobi toliko, kolikor ona želi, pa jame zabavljati in psovati. Te dni je došla v neki zavod in je kar predpisala, da ji mora vsak uradnik dati po eno krono. Seveda so ji pokazali vrata. Baba je nato jela kričati in zabavljati ter je očitala uradnikom, da ni njihovo delo niti ene krone vredno. Kdo je ta ženska, ne vemo, čisto mogoče je, da je navadna sleparica, ki skuša s neverjetno drzovitostjo in vsiljivostjo frapirati ljudi, da bi jo ne zavirali v njenem poslu. Opozorjamo občinstvo na to žensko s pozivom, naj ji povsod pokažejo vrata in jo vržejo čez prag. Ako pa ima kdo v izobilici denarja, potem naj raje žrtvuje za revne slovenske otroke in za »Družbo sv. Cirila in Metodae!«

— **Bitka pri Lipskem.** Tudi v Ljubljani bodo praznovali bitko pri Lipskem, v kateri je bil pred sto leti francoski cesar Napoleon I. premagan. V nemških listih je sedaj silno mnogo čitati o tej bitki, malo pa o tem, da je bil Napoleon že prej premagan na Ruskem, da so Rusi njegovo veliko armado že razbili in uničili in da je razpolagal samo še z zadnjimi ostanki svojih vojaških sil, ko sta se Avstrija in Prusija pridružili Rusiji. V slovenskih srcih vzbujajo spomin na bitko pri Lipskem pač drugačna čustva, kakor v Nemcih. V tej bitki je bila uničena tudi Napoleonova Ilirija in uničeno je bilo vse, kar so Francozi dobrega storiili v slovenskih deželah. Avstrijska uprava je uničila kmečko prostost, ki so jo bili vpeljali Francozi, uničila je slovensko šolstvo, uničila temelje slovenskemu vseučilišču, uničila duševno svobodo — vse, kar sta ustvarila francoska guvernerja maršala Marmont in Bertrand, vse, do zadnjega so nam zopet vzeli. Bitka pri Lipskem je slovenski narod pahnila vsaj za petdeset let nazaj v njegovem razvoju, zato nimamo prav nobenega vzroka, praznovati to stoletnico.

— **Povodom vojaških slavnosti,** ki se bodo v spomin bitke pri Lipskem dne 18. oktobra vršile na Kongresnem trgu, bo južni del Kongresnega trga in srednji del Zvezde ta dan od 8. zjutraj do zaključka slavnosti, to je približno do 10. dopoldne, za splošni promet zaprt.

— **Slika iz druge balkanske vojne,** ki smo jo preteklo soboto priobčili v našem listu, je prinesel v svoji včerajšnji številki v češkem prevodu plzenski »Český Denník«. Pripominjamo, da je nam dal pismo dr. Petroviča na razpolago njegov prijatelj gosp. dr. Ivan Oražen.

— **Spomenik septembrskim žrtvam Adamiču in Lundru** prevzame, kakor je sklenil magistratni gremij, mestna občina v svoje varstvo, toda brez vsake obveznosti in ga shrani dotlej, da ga oblast dovolj postaviti na pokopališču, v posebnem odelku skladišča v mestni jami na Kodeljevem. Dosedanje stroške, v kolikor še niso pokriti, naj poplača gosp. dr. Al. Kokalj iz sredstev, ki so bila nabrana za spomenik.

— **Podelitev meščanstva.** Magistratni gremij je ugodil prošnji gosp. Frana Hartmanna, hišnega posestnika za podelitev meščanstva.

— **Nadaljevanje plakaterske obrti** po Petru Mateliču je magistratni gremij dovolil Alojziju Mateliču. Kiosk pred »Slonom« mora pokriti s pločevino in ga sme uporabljati zgolj za plakiranje.

— **Reklamne table na ljubljanskih mostovih.** Tvrdba Peter Kozina je zaprosila, da sme na ljubljanskih mostovih napraviti reklamne table. Magistratni gremij je to prošnjo odklonil in ukazal, da mora odstraniti že nameščene reklamne table.

— **Reklamne planke na Fran Josipovi cesti,** ki jih je brez dovoljenja postavil plakater Fran Parkelj, se morajo po soglasnem sklepu magistratnega gremija takoj odstraniti.

— **Prošnja za kinematografsko koncesijo.** Štefan Rovšek je vložil na magistratu prošnjo za podelitev kinematografske koncesije. Magistratni gremij je to prošnjo odklonil.

— **Kostanjarji pred kolodvorom in na št. Jakobskem trgu.** Magistrat je dovolil prodajati kostanj pred južnim kolodvorom in na Sv. Jakoba trgu Franu in Ivani Dolšak.

— **Za dovoljenje prodaje morskih rib na ljubljanskem trgu** je prosil neki Gjengjerović. Magistratni gremij se je v načelu izrekel za to, zahteva pa od prosilca še neka pojasnila.

— **Stavbno dovoljenje** je dal magistrat Mišku Kokalju za napravo betonske terase pri kavarni Krapeš in topničarskemu polku za napravo lastnih svinjakov.

— **Za nabavo sanitetnih omarič** je magistratni gremij dovolil 500 K kredita, za vzdrževanje teh omarič pa letno 50 K.

— **Umrl je včeraj popoldne** v Ljubljani c. kr. sodnik Ivan Sinkovec, zet komercialnega svetnika Povšeta v starosti 34 let. Pogreb se je vršil danes popoldne ob treh.

— **Izum domačega obrtnika.** Velik nedostatek naših današnjih peč in štedilnikov je v tem, da, kadar se kurilna vratica odpro, lete ogorki in pepel na tla, ki se vsled tega poneznajijo in celo obžgo. Tudi kaka nesreča se lahko pripeti, ker je znano, da se otroci kaj radi sučejo okrog štedilnikov. — Vsem takim neprilicam se izogne, kdor da k svojemu štedilniku pritrđiti kurilna vrata, kakršne je izumel in jih izdeluje tukajšnji ključavničarski mojster gosp. Ivan Meglič, Prule št. 6. Vzorec takih vrat je videti v izložbenem oknu tvrdke F. P. Vidic & Ko. v palači »Mestne hranilnice ljubljanske«. — Stranke, ki so si taka vrata že omislile, se izražajo zelo pohvalno o njih, zlasti še, ker se da pritok zraka dobro regulirati. Gospod Meglič je priglasił svojo iznajdbo pri patentnem uradu na Dunaju in je prošle dni dobil obvestilo, da se njegov izum v zmislu § 57. patentnega zakona objavi z veljavo od 28. februarja.

— **Ljubljanska agentura deželnega urada** »občega pokojninskega zavoda za nameščence« v Trstu se nahaja od 15. t. m. naprej v Pražakovi ulici št. 3. I. nadstropje ter uraduje ob čelavnikih, izvemši sobot in dnevo pred prazniki, od 3/4. do 3/2. popoldne.

— **Umrl je v Spodnji Šiški pri Ljubljani** v 20. letih starosti gosp. Jakob Lehen. P. v m.!

— **Šentjakovski most čez Savo** je s 15. oktobrom t. l. zopet odprt in izročen prometu. S tem je ljudstvu po deželi in Ljubljancanom jako ustrezno, ker je tu edini prehod Save od Črnuče do Lazov.

— **Kako klerikalci spoštujejo svetost prisege?** V našo ponedeljkovo notico pod tem naslovom sta se vrnili dve tiskovni napaki, koje tu popravljamo: Namesto: V šoli, kjer je bil shod, trdi Jarc, da je bilo sto ljudi — je čitati: V sobi (namreč v sobi Osolnikove hiše), kjer je bil shod, trdi Jarc, da je bilo sto ljudi. In namesto: Da, tako daleč gre v tako bogokletni stvari... naj se čita: Da, tako daleč gre v tako bogatelnih stvari, kot je ta afera...

— **Kinematograf »Ideal«.** Protea, velikanska detektivska komedija v 4 dejanjih in pa komična privlačnost »Morice ubežnik« se predvajata danes zadnjič pri večernih predstavah. — Jutri krasen, veleznanim film »Poslednji dnevi Pompejev«. Ta film, ki vzbuja po vseh velikih mestih največje zanimanje, predočuje nam največjo katastrofo človeštva, Zrušenje Pompejev po Vezuvu. — Predvaja se od jutri 17. do včevšvi 23. oktobra pri vseh predstavah. Predvajanje traja dve uri. Dostopen je tudi šolski mladini. Cene zvišane.

— **Zdravstveno stanje mestne občine ljubljanske** od 5. do 11. oktobra: Novorojencev je bilo 18, umrlo pa jih je 11, in sicer 6 domačinov in 5 tujecev; 4 so umrli za jetiko, 1 vsled nezgode. Za škrlatico je zbolelo 7 oseb, za vratice ena oseba.

— **Nezgodna v tobačni tovarni.** Ko je nesla minule dni delavka v tobačni tovarni Ana Kozle s svojo tovarišico Franciško Jurmanovo zavoj tobaka k svoji delavni mizi, je hipoma začutila v križu take bolečine, da je bila takoj za delo nezmožna in je morala po zdravniški odpmoči domov, kjer je za kmalu okrevala.

— **Na včerajšnji semenj** je bilo prignanih 325 glav in sicer 177 volov, 78 krav, 47 konj, 18 telet in 5 prašičev.

— **Trije ključki so se našli** v Bonačevi trgovini v Selenburgovi ulici, kjer jih oni, ki jih je izgubil, tudi dobi.

Vsi na shod!

Izvrševalni odbor narodno-napredne stranke priredi

v četrtek, 16. oktobra 1913 ob 8. zvečer v veliki dvorani Mestnega doma

javen ljudski shod.

Na shodu poročajo vsi bivši ljubljanski dež. poslanci o zadnjem :: zasedanju deželnega zbora. ::

Društvena naznanila.

— **Trgovsko bolniško in podporno društvo v Ljubljani** ima v nedeljo 19. oktobra ob 10. dopoldne v smislu pravil sveto mašo v kapeli Leonišča.

— **Narodna socialna zveza v Ljubljani** priredi v nedeljo, dne 19. t. m. ob pol 8. uri zvečer prijateljski in članski zabavni sestanek v areni Narodnega doma. Namen sestanka je nuditi članom in članicam N. S. Z., kakor tudi prijateljem nekoliko zabave in razvedrila. Na sporedu je več zabavnih in komičnih nastopov, ter sviranje tamburaškega zbora mladinske skupine N. S. Z. Vstop je prost. Vabimo člane in prijatelje, da se udeležijo tega zabavnega večera s svojimi rodbinami.

— **Plesna šola N. S. Z.** se je v nedeljo radi telovadbe ljubljanskega Sokola predčasno zaključila. Opozorjamo, da se prihodnjo nedeljo, dne 19. t. m. pouk nadaljuje. Vabimo tem potom vse plesnega pouka željne, da se udeležijo v nedeljo ob 3. uri popoldne v dvorani hotela »Ilirije« plesnih vaj.

— **Slov. akad. društvo »Slovenija« na Dunaju** vabi na predavanje, ki se vrši v soboto, 18. t. m. v pol 8. uri zvečer v društvenih prostorih VIII. Langesgasse 50. Predava g. dr. Ivan Prijatelj: »Osemdeseta leta v kulturni zgodovini Slovencev«. To predavanje je nadaljevanje predavanj v lanskem zimskem tečaju, ko je g. predavatelj govoril o 70. letih v naši kulturni zgodovini. Dočim so 70. leta doba propadanja v kulturnem in političnem življenju Slovencev, pomenijo 80. leta krepak poudarek, da Slovenci hočemo živeti svoje lastno kulturno in politično življenje. V literaturi imamo krepko realistično smer, v politiki napdušen narodni radikalizem Tavčarja in Hribarja. Boj v politiki postaja vedno bolj načelen, ko ob koncu 80. let Mahnič začne opredeljevati katoliški liberalizem. — Predavanje bo pomenljiv prispevek za genezo današnjega slovenskega življenja in posebno za umevanje programov slov. političnih strank. Zato je želeli, da se zlasti slovenski akademiki v čim največjem številu udeležijo predavanja; vabljeni pa so tudi drugi slovenski gostje, ki se zanimajo za našo kulturno zgodovino.

Prosveta.

— **Prvo gostovanje hrvaške opere v Ljubljani.** Popolni ensemble hrvaške opere dospe v Ljubljano v sredo, 22. t. m. ter se vpripori Verdijeve velika opera »Trovator« (Trubadur). Glavne vloge pojo gospe Milena pl. Šug h o v a in Anka H o r v a t o v a ter gosposje M. Vušković, St. Jastrebski, Jos. Križaj in Iv. Strmac. Vstopnice se od jutri nadalje dobivajo v trafikah gospe Češarkove.

Umetnost.

— **Koncert »Glasbene Matice«.** Jaroslav Kocijan, ki bo v koncertu »Glasbene Matice« dne 24. oktobra kot glavna solistična moč sodeloval, velja v Evropi in Ameriki kot virtuoz I. reda. Njegova tehnika je dovršena, ton velik, kantilena neizmerno siadka, interpretacija prava suverenna, skratka — on je velik umetnik, ki zna dušo poslušalca razjasniti, razplakati in očarovati. Nbroj koncertov je priredil v Avstriji, na Ruskem, v Nemčiji, na Francoskem, na Angleškem in v Ameriki v vseh glasbenih centrih, pa tudi po manjših mestih. Dosegel je povsod tak entuziazem in tako velike uspehe, da se po pravici sme imenovati svetovni mojster. Veliko je kritik o njem angleških, nemških in drugih, ki njegovo igro in umetnost v nobli primerjajo Joachimovi, njegov sladki zaokroženi počit ton Sarasatove-mu, njegov globok duševni izraz izrazu igre Burmestrove, ogromna njegova tehnika pa se primerja Kubelkovi. Nbroj imamo kritik o Kocijanovi igri, katerih pa ne bomo ponatiskovali, ker tako velik umetnik ne potrebuje obširne reklame. Slovensko koncertno občinstvo je itak že prepričano, ker ga je imelo priliko pred leti že v 2 koncertih v Ljubljani občudovati. Takega mojstra je treba opetovano slišati in se naslajati na najidealnejši obliki svetovno priznane umetnosti. Igral bo v Ljubljani veliki, krasni in originalni koncert ruskega mojstra Čajkovskega v D-duru; idealno, staroklasično III. sonato velikega Bacha; Dvořakov prekrasni slovenski ples št. 7; svojo lastno skladbo »Lullaby« (Uspavanka); Ondriček-Smetanovo »Skočno« iz »Prodane neveste« in Paganinijev čarobni ples čarodejk. Njegov klavirski spremljevalec, koncertni pianist M. Eisner bo sviral Mendelssohnovo

klavirsko skladbo »Introdukcijo« in »Fugo« s koralom in poleg Smetanovih delov v Fis-duru dve globoko zamisljeni skladbi najmlajših in najmodernejših čeških mojstrov Viteslava Novaka »Serebado« in Josip Sukovo skladbo »V hrepenenju«.

Koncert v Narodnem domu v Novem mestu, ki ga je dne 11. t. m. priredila pijanistinja gđ. Jospina Wafeka s sodelovanjem nekaterih domačih pevskih in glasbenih moči na korist fondu za nabavo novega klavirja za Narodno čitalnico novomeško, je privabila za naše razmere lepo število prijateljev glasbe v čitalnične prostore. Umetnica, po rodu Čehinja ter prijateljica Slovencev, je z divnim proizvajanjem najtežjih kom. na klavirju naravnost očarala hvaležno občinstvo, ki jej je prirejalo burne ovacije. Tudi domači mešan pevski zbor, solistinja gđ. Iva Mikoličeva, solist g. Fr. Grajland ter proizvajalca godbenega komada za violino in klavir so bistveno pripomogli k splošnemu izrednemu umetniškemu vžitku, kakor tudi k povoljnemu gmotnemu uspehu. — Čitalnični odbor zato izreka najtoplejše zahvalo umetnici gđ. Jos. Wafeka ter sodelujočim domačim danim in gospodom, poleg teh pa tudi svojemu sočlanu g. viš. inž. M. pl. Klodiču za trud in požrtvovalnost pri tej od njegova srečno zasnovani in aranžirani prireditvi. — Odbor Narodne čitalnice v Novem mestu.

Izpred sodišča.

Judovski ritualni umor v Kijevu. Z velikanskimi pripravami po dveipolletni predpreiskavi se je otvorila ta senzacionalna obravnava. Sodišče je zbralo ogromen material, spravilo skupaj celo vrsto prič, da bi pritisnilo na Juda Beilisa in mu dokazalo ritualni umor nad dečkom Juščinskim. Z velikim pompom se je otvorila obravnava in cel svet je pričakoval senzacionalnih razkritij izza temnih krvavih kulis judovskega bogoslužja. Toda že prve obravnave so nam prinesle razočaranje. Beilis ne prizna ničesar, priče ga ne poznajo in kljub vsemu pritisku ne morejo izpovedati nič pozitivnega. In nehoti se vsiljuje vsakemu, kdor zasleduje potek obravnave, mnenje da ta obravnava ne bo dosegla rezultata in da je umor tega dečka umetno in spretno napravljen za ritualni umor, da se zopet zaneti sovraštvo napram Judom in da se doseže zopetni pogrom judovski. Izpovedbe prič so tako pomanjkljive, da ob sedaj niso podprle še niti ene točke obtožnice in si tako nasprotujejo, da si ne more nikdo ustvariti jasne slike o pravem dejanskem položaju. — Dijak Golubev pravi, da je ogledal dvakrat ograjo na zemljišču Zajčeve tovarne, na katerem je ujel baje Beilis svojo žrtev. On pravi, da je v ograji taka luknja, da lahko zleze skozi njo odrasen človek. Nato pripoveduje to kar je slišal od Evgena Čeburnjaka, ki pa je med preiskavo umrl. Čeburnjak mu je baje pravil, da je bil Juščinski 25. marca pri njemu in da sta šla nato na Zajčevo zemljišče, kjer sta se s še enim tovarišem igrala. Beilis jih je napodil, Juščinskega je ujel, njegova tovariša pa sta mu ušla. Od takrat Juščinskega pogrešajo. To je pravi Golubev pokojni Čeburnjak. — V ponedeljek popoldne so peljali Beilisa na mesto, kjer se je glasom obtožnice izvršil zločin. Peljali so ga v policijskem vozju v spremstvu 6 ječarjev. V 25 vozovih so se peljali tja sodni dvor, protiniki, zagovorniki, državni pravdniki in nekatere priče. Vrnili so se v mesto ob 7. zvečer, nakar je bila obravnava odgodena na drugi dan. — Drugi dan so stali zagovorniki več predlogov, katere pa je sodišče kratkim potom zavrnilo. Med temi predlogi je bil tudi predlog, da bi se zaslišala priča. Palo glede razdaje letakov pri pogrebu Juščinskega. Priča Saharova, na katero se obtožnica zelo opira trdi, da ne ve o stvari ničesar. Uljana Šahovskaja je klepetala bržkotne v pijanosti. Tudi ne pozna dečka Koljušina. Koljušin pride v dvorano in pravi, da pozna Saharovo in da je slišal njen pogovor s Šahovskajo. Saharova je takrat baje rekla: Juščinskega je odpeljal od Zajčeve opekarnice mož s črno brado. — Hlapec Papčnik v Zajčevi opekarni je izpovedal, da so se otroci večkrat igrali pri tovarni. Beilis jih ni nikdar napodil, pač pa je časih zavpil nad otroci in ti so vedno takoj zbežali. V tovarni sta stanovala samo dva Žida, in sicer oskrbnik tovarne Duborik in Beilis. — Priča Dobšanski je izpovedal, da je videl Golubeva prvič pred votlino, v kateri so našli mrtvega dečka. Bil je tam s svojim tovarišem Antonovom. Pila sta žganje. Med pogovorom je rekel Antonio Golubovu, da Juščinskega niso umorili Židje. — Truplo dečka je ležalo zavito v preprogo tri dni v stanovanju Čeber-

njakovih. Golubov trdi, da je Dobšanski Beilisov prijatelj in da se mu je zato sam ponudil za pričo. Nato so bila prebrana pisma, katere je pisal Beilis iz zapora. Pisma ne vsebujejo nič obtežilnega za Beilisa.

Razne stvari.

*** Prepoved kajenja na Japonskem.** Na Japonskem je bil pred kratkim sprejet zakon, ki prepoveduje vsem nedoletnim kajenje. Od zdaj naprej sme mladi Japonec šele po dopolnjenem dvajsetem letu kaditi. Zakon zelo strogo kaznuje prestopke. Tobak se niti ne sme prodajati mladoletnim, ki ga hočejo kupiti po naročilu svojih staršev. Tudi pri nas bi bila zdrava taka naredba!

*** Nesreča v premogokopu.** V rovu premogokopa v Cardiffu je bilo 931 rudarjev, ko se je zgodila eksplozija. Reševalno delo se le polagoma in z največjim trudom vrši, ker ne morejo obvladati in pogasiti ognja. O nesreči so došla sledeča poročila: Cardiff, 14. oktobra ob 11. uri 20 min. ponoči. Uradno poročajo, da z uspehom gase požar v Lancaster - rovu in da upa reševalno moštvo, kmalu dospeti do zaprtih delavcev. Trupla, ki so jih spravili na dan, so tako zelo sežgani, da jih ne morejo identificirati. Med mrtvimi in ranjenimi se nahajajo cele rodbine s 5 do 7 osebami. Ko je nastopila noč, so pogrebni zavodi prišli po prve mrtvece. Ponočni sprevoz nosilcev krst je napravil grozen vtisk. Tisoči mož, žen in otrok so zasedli breg hriba nad rovom in čakajo vso noč. Proti ponoči so reševalci sporočili, da so našli še pet trupel. — Cardiff, 15. oktobra ob treh zjutraj. Ob dveh zjutraj so našli dvajset rudarjev živih. — London, 15. oktobra. V gorečem rovu »Universal« se nahaja še vedno 417 oseb, katerim se ne morejo približati, dokler ni pogasjen požar. Pozno ponoči se je tudi posrečilo, ogenj omejiti, tako da imajo nekaj upanja, da pridejo do ponesrečencev. Dzdaj so spravili iz rova dvanajst mrtvih.

*** Katastrofalni požar parnika »Volturmo«.** Vsako novo poročilo prinese nove podrobnosti o strašni noči, ki so jo preživeli potniki na ponesrečenem parniku »Volturmo«. Na gorečem parniku so se vršili strašni prizori. Miss Hellen Ellis, ki je bila na krovu »Carmanie« pravi, da je bil položaj okoli 1. ure ponoči najbolj mučen. Klici na pomoč so se čuli kljub silnemu viharju do »Carmanie«. Videli smo, kako so skakali moški in ženske raz krov in kako so izginjevali v strašno razburkanem morju. Ženske na Carmaniji smo jokalje nad strašnim prizorom. Bilo je strašno gledati od blizo take prizore, pomagati pa ni bilo mogoče. Neki potnik iz »Carmanie« pripoveduje: Videl sem na Volturmo moža pripadajočega srednjemu stanu. Poleg njega je stala žena, k nji sta se stiskala dva otroka. Mož je dolgo prigovaljal ženi, končno pa je z njenim privoljenjem preskrbel sebe in družino z rešilnimi potniki. Nato je vrgel v vodo ženo in otroka in je skočil za njima. Bil je težek prizor. Občudovali smo pogum moža in udano zaupanje njegove žene in otrok v moža in očeta. Mož je bil izvrsten plavač in je upal da bo obdržal sebe in družino vsaj toliko časa nad vodo, da pride rešitev. Toda zaman je bilo upanje moža in zaupanje žene in otrok. Naši čolni se jim niso mogli približati in komaj četrtil milje od nas je družina opešala. Izginila sta v valovih najprej otroka, za njima mati in kmalo za njimi je izginil junaški oče. — Videli smo na Volturmo, kako so ljudje klečali in s povzdignjenimi rokami obrnjeni proti nam prosili pomoči. Počitek je bil neznesen. V zadnjem delu nakopičeni potniki. Čez nje so se podili visoki valovi, pred njimi pa je divjal silen požar in jim grozil, da jih vsak hip zajame v svoje strašno žrelo. Ženske in otroci so jokali, moški pa so stali kot otrpnjeni in so mrklo zrlji na požar in v razburkano valovje, v strašen grob, ki se jim je odpiral pod nogami. — Parnik Naranganset, ki je vozil petroleje je prišel na mesto nesreče na poziv parnika Carmanie. Ko je namerič kapitan Barr uvidel, da se vihar ne poleže in da ni mogoče na noben način vsaj nekoliko se približati gorečemu parniku, je dal brezzičen brzojav: Se li nahaja kak parnik z oljnim v bližini? Oglašil se je Naranganset in odgovoril z refrenom znane londonske pesmi: Ja jaz pridem z mlekomo ob 6. zjutraj! In res je kapitan Naranganset držal in priplul s svojim parnikom okoli 6. zjutraj. Pripravili so rešilne čolne in parnik Naranganset se je približal kolikor je bilo mogoče Volturmo. Nato je spustil v dve velikanjskih stremenih veliko množino olja v morje. In res se je morje za nekaj časa toliko umirilo, da se je približalo nekaj čolnov,

katere so napolnili s ponesrečenci in spravili na varno. Seveda je bila ta manipulacija silno nevarna, vendar se je vsaj deloma posrečila. — Ravnatelj družbe Urania je izdal oglaš, ki vzbuja veliko pozornost. On pravi namreč, da je nastal ogenj na parniku po zlobni roki, ki je vrgla v skladišče, v katerem so bile lahko gorljive stvari bombo. Možno je tudi, da je vtihotapil kdo v skladišče peklenjski stroj. Holandski in belgijski mornarji so se pred odhodom parnika ostro sprli z vodstvom družbe in vodstvo je dobilo tudi več grozilnih pisem. V enem pismu je zagrozil neznan pisec, da bo v kratkem zgorel en parnik družbe, če družba ne ugodno zahtevam mornarjev. Iz Rotterdam je prišlo v Budimpešto brzojavno poročilo, da je bilo na parniku Volturmo 181 Ogrov. Koliko jih je poginilo, še ni znano. Čudno pa je, da je Urania dobila za eno vožnjo 181 Ogrov, posebno še, ker ta družba na Ogrskem nima koncesije za transport ogrskih izseljencev. Uvedla se je tozadevna preiskava. — Včeraj zjutraj je priplul v Havre parnik »La Fouraine«, ki ima na krovu 42 potnikov »Volturmo«. Med njimi je 8 otrok, ki so izgubili starše. Ti so ali na drugih parnikih ali pa so utonili. — O katastrofi je poslal kapitan ponesrečenega parnika »Volturmo« Inch iz parnika »Kroonland« svoji družbi sledeče poročilo: Ogenj smo zapazili ob 6. uri 50 min. zjutraj v skladišču I. Pet minut pozneje so udarili plameni skozi ladjne odprtine in užgali prednji krov. Plameni so dosegli višino prvega jadra. Prva žrtev požara je bila straža. Kmalu nato so sledile eksplozije, ki so razrušile salon in kolonijico. Ukazal sem spustiti rešilne čolne. Trije čolni so se razbili ob straneh ladje. En čoln se je srečno odpeljal, drugi čoln, se je sicer prekucnil, toda obrnili smo ga in napolnili s potniki. Ker sem zvedel, da se nam bliža »Carmanie« nisem spustil nobene čolna več v morje. Potniki so dobili rešilne pasove in so se pomirili. Posebno ugodno je vplivala na nje vest, da se nam bliža več rešilnih parnikov. Ob 9. uri so se vnela skladišča za premog. Ogenj je silno divjal in je uničil že vse do srede parnika. Vodne sesalke niso mogle več delovati, ker ni bilo več zadosti pare. Nato opisuje kapitan prihod parnikov in njihov trud, da bi rešili potnike in posadko. Čolni se nam niso mogli približati, dokler ni prišel parnik s petrolejem, katerega je pozval kapitan parnika »Carmanie« Bar. Ponoči smo delali splave. Okoli 6. ure so se nam približali čolni, ki so rešili potnike, ki so še ostali na parniku. Jaz sem zadnji zapustil parnik. Rešilnih čolnov, ki sta odplula, ni našel noben parnik.

Telefonska in brzojavna poročila.

Štajerski deželni zbor.

Gradec, 16. oktobra. Vsled obstrukcije je trajala seja dvaindvajset ur, do danes ob osmih zjutraj. Doklada na pivo sklenjena, istotako draginjska doklada učiteljem in katohetom sprejeta. Danes seja ob šestih zvečer.

Gradec, 16. oktobra. Včerašnja seja deželnega zbora, v kateri so pričeli socijalni demokrati z obstrukcijo, je trajala danes do pol 8. zjutraj. Po dr. Schacherlu, ki je govoril štiri ure proti zvišanju doklade na pivo, je govoril socijalni demokrat poslanec Horvat do pol 4., nato poslanec Kollegger pol ure in nato zopet poslanec Ressel. Tekom seje sta bila stavljeni dva predloga, da naj se seja prekine, večina pa je oba predloga odklonila. Ponoči je prišlo opetovano do ostrih spopadov med večino in socijalnimi demokrati. Nočne seje se je udeležil tudi namestnik Clary. Končno sta govorila še posl. Hagenhofer in Riegler. Referent je resigniral na besedo. Ob pol 7. se je vršilo glasovanje ter je bila predloga sprejeta z glasovi krščanskih socialcev, nemških nacionalcev in vlepolestva, proti so glasovali nemški centum, Slovenci in socijalni demokrati. Predloga je bila sprejeta s 50 glasovi proti 13 glasovom. Sprejeta je bila nato tudi predloga glede draginjske doklade za učitelstvo z dvema resolucijama, ki se tikata vpkojenih učiteljev in učiteljev verouka. Dva predloga glede tarifov Južne železnice sta bila odkazana železniškemu odseku. Ob 7. in 23 minut je zaključil sejo glavar Attems, ki je zato, da ne bi predeval slovenski namestnik dr. Jankovič vztrajal celo noč brez prenehanja na svojem sedežu. Nemci so mu prirejali ovacije. Prihodnja seja danes ob 6. zvečer.

Državni proračun.

Dunaj, 16. oktobra. »Neues Wiener Tagblatt« poroča, da izkazuje

polletni proračun, ki se predloži v torek državnemu zboru, 30.000 K do 40.000 K prebitka. Obenem bo vlada zahtevala kredit za investicije v znesku ne polnih 100 milijonov kron in za oboroževanje med balkansko krizo v znesku skoraj 200 milijonov kron.

Deželni zbori.

Dunaj, 16. oktobra. V nižjeavstrijskem deželnem zboru se je vršila zopet debata o lex Kolisko.

Solnograd, 16. oktobra. Deželni zbor je rešil celo vrsto peticij glede cestnih zadev in subvencioniranja raznih društev.

Inomost, 16. oktobra. Deželni zbor se je bavil z občinsko volilno reformo za Trident. Predloga je bila sprejeta. Nato se je začelo posvetovanje o deželni volilni reformi. O tej zadevi se je razvila daljša debata. Debata je trajala pozno v noč.

Lvov, 16. oktobra. Namestnik Korytowski in voditelji »Poljskega kluba« se trudijo omogočiti kratko formalno zasedanje gališkega deželnega zbora, da se konstituirajo in izvolijo komisijo za volilno reformo.

Češko - nemška upravna pogajanja.

Praga, 16. oktobra. Listi konstitirajo neuspeh konferenc s Stürgkhom. Prihodnjo soboto se sestane češki narodni svet h končnemu posvetovanju. Politični krogi trde, da se bavi knez Thun z idejo demisije.

Dunaj, 16. oktobra. Včerašnji afonit nemških poslancev s Češkega, ki niso hoteli konferirati s Stürgkhom ob navzočnosti namestnika, kneza Thuna, smatrajo v političnih krogih za zelo kritičen, tako da se je cela notranjepolitična situacija poslabšala. Ker se ministrski predsednik identificira s knezom Thunom ter je izjavil, da smatra njegovo udeležbo za nujno in potrebno, je verjetno, da je stališče Stürgkha samega in njegovega kabineta ogroženo. V političnih krogih se trdi, da je mogoče, da do nadaljnjih posvetovanj vlade s strankami ne pride več in da sledi oktroa, nato pa demisija kabineta.

Stoletnica bitke pri Lipskem.

Dunaj, 16. oktobra. Na Schwarzenbergovem trgu se je vršila danes velika vojaška slavnost, kot jubilejna slavnost za bitko pri Lipskem. — Slavnosti je prisostvoval cesar sam, ki je položil pod spomenik tedanjega vrhovnega vojskovodje združenih armad lovorjev venec z napisom: »Zmagovalnemu maršalu Karlu knezu Schwarzenbergu Fran Josip I.«, medtem ko je bilo oddanih dvajset salutnih streljav. Slavnosti je prisostvovala cela dunajska garnizija ter deputacije onih polkov z zastavami, ki so se udeležili te bitke, med njimi deputacija 17. pešpolka.

Draždana, 16. oktobra. Policija je aretirala nekega berlinskega dijak, ki je nameraval atentat na velikega kneza Kirila Vladimiroviča. Pri njem so našli revolver in veliko nabrušeno bodalo. Aretacija se je izvršila v gledališču. Občinstvo ni ničesar opazilo.

Hrvaška.

Budimpešta, 16. oktobra. Baron Skerlecz pride prihodnji teden na Dunaj, kjer ga sprejme cesar v avdienci, nato se vrne v Zagreb. Tisza je povabil na posvetovanje sledeče politike: grofa Erdődyja, bivšega bana Tomašiča in kot zastopnike koalicijske dr. Nikolića - Podrinskega, dr. Badajca, nadalje dr. Pinterovića in frankovca dr. Kršnjavega.

Trgovinske zveze s Srbijo.

Dunaj, 16. oktobra. V zunanjem ministrstvu so se začela včeraj interna pogajanja glede nove ureditve trgovinskih zvez med Avstro - Ogrsko in Srbijo.

Ruske finance.

Petrograd, 16. oktobra. Skupni dohodki in skupni izdatki Rusije znašajo 3.558,262.000 rubljev.

Velikanska nesreča v premogokopu.

London, 16. oktobra. Danes ob 2. ponoči so morali ustaviti reševalna dela v premogokopu, ker so se strupeni plini nevarno razširili. V rovu je še 371 ali 382 rudarjev, ki so izgubljeni. Snoči se je posrečilo izveleci 49 trupel. Število zaostalih in sirot znaša nad 1500. Boda je velikanska. Uvedla se je javna pomožna akcija. Rudarska družba izgubi nad 160.000 funtov.

Dogodki na Balkanu.

Tretja balkanska vojna.

Belgrad, 16. oktobra. V političnih krogih zatrjujejo, da Srbija v interesu varnosti svojih pokrajin ne more odstopiti od svojih zahtev po strateški meji, ker ne gre, da bi smeli Arnavti vedno ogrožati srbske pokrajine.

Belgrad, 16. oktobra. Srbske čete bodo zasedle v kratkem še nekaj važnih pozicij. Arnavti se umikajo brez posebnega odpora. Zdi se, da nameravajo Arnavti koncentrirati napad na Crno goro. Če bi bilo treba, bodo srbske čete pomagale Črnogorcem.

Dunaj, 16. oktobra. Iz Belgrada baje poročajo, da je srbska vojna uprava te dni poslala mnogo težkih topov v Prizren in Veles, ker namerava nanovo zavzete pozicije utrditi. V Belgrad je dospelo mnogo transportov ranjenih.

Belgrad, 16. oktobra. Vojni minister je postavil s privolitvijo vlade v proračun za 1914 potrebne kredite za nabavo 500.000 novih pušk, s katerimi naj se oborože vsi letniki srbske vojske.

Belgrad, 16. oktobra. Srbska vojska je dobila ukaz, da ustavi nadaljnje prodiranje, ostane pa v zasedenih pozicijah tako dolgo, da bo mejno vprašanje definitivno rešeno. Vlada je odredila, da naj se srbska vojska strogo omeji na defenzivo.

Pred četrto balkansko vojno.

Solun, 16. oktobra. Turčija zahteva v svojih predlogih na grško vlado, da stopijo v veljavo vse pogodbe, ki so veljale pred vojno, da so mohamedanci tri leta oproščeni vojne službe, da se odkáže spor zaradi solunskega vojnega plena haškemu razsodišču, da dobe mohamedanci samoupravo in v Atenah muftija, da se podučeje v mohamedanskih šolah turški jezik in da prevzame grška vlada stroške za turške šole in mošeje.

Rim, 16. oktobra. Pogajanja med Grško in Turčijo so se zavlekla. Italija je storila vse, da ohrani mir, enako so se trudile tudi ostale velesile, vendar je prav lahko mogoče, da pride do vojne, če se velesile še v zadnjem trenutku ne odločijo k energični intervenciji.

Atene, 16. oktobra. Uradno se poroča, da je bilo včerašnje posvetovanje grških in turških delegatov uspešno. Delegati so se zedinili glede prvih šest točk. Pogajanja se nadaljujejo danes.

Srbska skupščina.

Belgrad, 16. oktobra. Predvčerašnji ministrski svet je sestavil besedilo prestolnega govora, s katerim se otvori zasedanje srbske skupščine. Ministrski predsednik Pasić bo tedaj najbrže odgovoril na interpelacije glede Albanije v daljšem eksposēju o zunanjem položaju, najbrže pa šele prihodnji teden, ker po poslovniku ni vezan na nošen termin.

Belgrad, 16. oktobra. Tudi nacionalisti bodo interpelirali vlado zaradi albanskih dogodkov.

Bolgarski polkovnik pred vojnim sodiščem.

Sofija, 16. oktobra. Bolgarskega polkovnika Peteva dolže, da je zapustil svojo brigado, vsled česar je ta zbežala. Obtožba zahteva smrtno obsodbo zaradi bojazljivosti.

Pri albanskih roparjih.

Valona, 16. oktobra. Ker se je Izmail Kemal prepričal, da ne bo mogel zajeti albanske čete, ki se je bila skrila v gorah, je sklenil to četo pomilostiti. Vsled tega je prišlo te dni več manjših oddelkov Arnavtov popolnoma oboroženih v Valono. Pred Valono pa so te čete čakali drugi Arnavti in razvil se je hud boj, v katerem sta obžalala dva roparja mrtva, devet pa jih je bilo težko ranjenih. O napadalcih seveda ni sledu.

Turški senat.

Carigrad, 16. oktobra. Vlada pripravlja zakon, ki vzbura senatu pravico interpretacije zakonov in zakon, ki določa, da se kljub sklenjenemu miru pobira sedanji vojni davek naprej kot davek za zgradbo vojne mornarice.

Dardanele.

Carigrad, 16. oktobra. Novi vojni red za Dardanele določa, da dobe trgovske ladje pozimi samo dvakrat na dan vodnike. Vsled tega je nastala vest o zaprtju Dardanel.

Romunska vojska.

Bukarešta, 16. oktobra. Oфицијozna »Epoca« poroča, da je romunski generalni štab predložil vojnemu ministrstvu načrt reorganizacije romunske kavalarije in artilerije.

Sokolova jubilejna javna telovadba

se ponovi

v nedeljo dne 19. t. m. ob 8. zvečer pri znani vstopnici.

Gospodarstvo.

— Kmetijsko-poučne tečaje, ki so se tako vdomačili med našim ljudstvom, bo prirejal deželni odbor tudi letošnjo zimo. Tozadavni tečaji bodo trajali po en dan, dva do tri ali več dni, kakor bo to primerno krajevnim potrebam in razmeram. Predavalo se bo v prvi vrsti o kmetijskih stvarih, o osuševanju in gnojenju travnikov, o sadjarstvu, vinarstvu in kletarstvu, o prvi pomoči in higijeni pri živini. Ravnotako se bo vpoštevajo želje po predavanju o ljudski higijeni, o hranilnicah in posojilnicah ter o ostalem zadrugaštvu, o občinskih posredovalnih uradih, zemljiški knjigi, testamentu, o upravi in ustavi itd. Prošnje za prireditve takega tečaja je vlagati pri deželnem odboru najkasneje do 1. novembra t. l. V prošnji naj bo navedeno, kateri predmeti, po možnosti tudi kateri dnevi bi bili pripravni krajevnim potrebam. Navesti je tudi prostore, v katerih se bo tečaj vršil, za kar so najpripravnije društvene dvorane, če teh ni, šolske sobe, načelno pa se tak tečaj v gostilni ne vrši. Za nedelje in praznike je po možnosti tudi navesti, kdaj se v dotičnem kraju vrši ta čas služba božja. Po možnosti se bo deželni odbor oziral na to, da se vršita po dva tečaja istočasno, v sosednjih občinah, odnosno farah, da se predavatelji izmenjavajo. — Prošnje je vlagati pravočasno, ker se vsled velikega zanimanja za take tečaje na zakasnele ne bo več mogoče ozirati.

Današnji list obsega 6 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Krondorfer se kot naravna namizna voda prve vrste in kot zdravilna voda zoper težko organskega dihanja in zoper bolesi želodca in mehurja najtopleje priporoča. Glavna zaloga v Ljubljani: Michael Kasner.

Prva guba je prva resna bolezen ženske. Dajmo ji sredstvo, da jo odstrani. Zadoštevajo ji bo, da porablja izborni *Crème Simon*, ki vrne polti njeno prožnost in odpravi ta izgib, ki je napovedovalec mnogih drugih, če se nanj ne pazi. To gojenje lepote je izpopolnit s pudrom *Simonovega riša*, ki vsebuje čisto riževo skrobovino in prekaša vse običajne pudre, vsebuje loj, ter ohrani polt svežo do visoke starosti.

„Nuisol“ od Bergmanna & Co. Dečin o/L. 697

je in ostane prej ko slej nedosegljivo v svojem popolnoma naravnem barvanju las in brade. V zalogi v plavi, rjavi in črni barvi. — Cena steklenici K 2-50. Dobiva se pri drog. A. Kanc, drog. B. Čvančara, O. Feticch-Frankheim v Ljubljani.

Rogaški Tempel Styria Donati

Najmočnejši prirodni vrelci magnezij-glauberske soli.

Zaloga: Michael Kasner in A. Sarabon, Ljubljana.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 300-2 Srednji tlačni tlak 736 mm

oktober	čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v C	Vetrovi	Nebo
15.	2. pop.	739-8	10-2	sl. zah.	jasno
	9. v.	739-5	5-7	sl. jvzh.	
16.	7. zj.	741-5	1-3		megla

Srednja včerašnja temperatura 6-1°, norm. 10-6°. Padavina v 24 urah 0-0 mm.

KALODONT Ustna voda. Zobna krema.

Ljubljanska „Kreditna banka v Ljubljani“.

Uradni kurzi dunajske borze 16. oktobra 1913.

Malozemski papirji.	Denar	Blagovna
4% majeva renta	80-10	80-30
4-2% srebrna renta	84-25	84-45
4% avstr. krona renta	80-65	80-85
4% ogr.	80-—	80-20
4% kranjsko deželno posojilo	—	94-50
4% k. o. češke dež. banke	84-—	85-—

Sprejete.

Srečke iz l. 1860 1/2	435-—	445-—
„ 1864	694-—	706-—
„ tiske	285-—	295-—
„ zemeljske I. izdaje	277-50	287-50
„ II.	247-50	257-50
„ ogrske hipotečne	233-50	243-50
„ avstr. komunalne	47-—	48-—
„ avstr. kreditne	472-—	482-—
„ ljubljanske	64-—	68-—
„ avstr. rdeč. križa	51-50	55-50
„ ogr.	31-—	35-—
„ banjska	27-—	31-—
„ turške	225-75	228-75

Malice.

Ljubljanske kreditne banke	412-—	413-—
Avstr. kreditnega zavoda	622-25	623-25
Dunajske bančne družbe	512-50	513-50
Južne železnice	110-50	111-50
Državne železnice	689-80	690-80
Alpine-Montan	844-75	845-75
Češke sladkorne družbe	334-—	336-50
Zivnostenske banke	264-50	265-50

Valuta.

Ceklni	11-44	11-49
Marki	117-90	118-20
Frankl	95-45	95-65
Lire	94-45	94-65
Rublj.	254-25	255-25

Brez posebnih obvestil.

Ludovik Tausas pisarniški oficijant

15. t. m. popoldne ob 5. uri, po kratki in mučni bolezni v Gospodu zaspal.

Pogreb predragega pokojnika se bo vršil dne 17. t. m. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Nunska ul. št. 12. na pokopališče k Sv. Križu.

Maše zadošnice se bodo brale v frančiškanski cerkvi.

LJUBLJANA, 16. oktobra 1913.

Žalujoči ostali.

I. slov. pogrebni zavod Jos. Turk.

Antonija Mulaček mag. uradnika vdova

sinoči ob 9. uri zvečer po dolgem in mučnem trpljenju, previdna s tolažili sv. vere, stara 65. let, izdihnila svojo blago dušo.

Pogreb se vrši jutri, dne 17. t. ob 1/2. uri popoldne iz hiše žalosti Poljanski nasip 56. na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maše zadošnice se bodo darovale v župni cerkvi sv. Petra.

Blag ji spomin!

V Ljubljani, dne 16. oktobra 1913.

Žalujoči otroci in vnukinja.

I. slov. pogrebni zavod Jos. Turk.

Modiano spencijalitet

Samo ga oni kadilci, ki z osurom na svoje zdravje radi udajo na dan nekaj vinarjev več.

So zdravniškem nasvetu miso niti strocnice niti napu poliškanja, a v obliki je z vodnim kislinim imbuhanjem.

! 500 kron !

Vam plačam, ako moj uničevalec korenin balzam **Ria** Vaših kurjih oči, bradavic, otiščancev ne odstrani v 3 dneh brez bolečin. Cena lončka z garancijskim pismom 1 K. Zemeny, Kaschau (Kassa) I., Postf. 12/64 Ogrsko.

Stanovanje

z eno sobo, kuhinjo in pritliklinami, se odda s 1. novembrom t. l. na Tržaški cesti 41. (pritličje desno).

Mazilo za lase.

Varstvena znamka **NETOPIR** napravi g. Ana Križaj v Sp. Šiški pri Ljubljani. Dobi se v Kolodvorski ul. št. 200 ali v trafiki pri cerkvi. V treh tednih zrastejo najlepší lasje. Stekl. po 2 K in po 3 K. Pošilja se tudi po pošti. Izborno sredstvo za rast las.

Za gotovost se jamči. Spričevala na razpolago.

Častna izjava.

Jaz podpisani Ivan Komat, krojač v Trbovljah, obžalujem, da sem se pustil od Marije Kuhar zapeljati, pisati gosp. Hauku anonimno pismo, v katerem se g. paznika Alojzija Kerin dolži nepravilnega postopanja proti delavcem; zavežem se to svojo izjavo na svoje stroške po enkrat v časnikih »Slovenski Narod« in »Zarja« i. s. v 14 dneh pod izvršbo, priobčiti, ter zahvaljujem gospoda Alojzija Kerin, da je od obtožbe proti meni odstopil. 3701

Ivan Komat, krojač v Trbovljah.

NA IZBIRO pošilja tudi na deželo: Krasne **BLUZE** krila, kostume, nočne halje, perilo in vsako modno blago. Zelo solidna tvrdka: **M. Krištofič - Bučar** Ljubljana, Stari trg 9. Lastna hiša. Neprekosljiva v **otročkih oblekah** in **krstni opravi.**

Pozor! Pozor!

Zelo poceni se prodaja, To je **trgovinska oprava**, Vsak kdor le kupit zna, Ni velika ta težava. 3645

Proda se tudi **štiri vozove**, Ki so precej obrabljeni, Ne štejem torej jih za nove, Pa so le dobro obranjeni.

Tri omare se prodajo, Pa **štedilnika dva**, Če kupci le denar imajo, Se prav ugodno to prodaja.

Kdor si hoče to kupiti, **V Zagorje ob Savi** naj hiti, Ako ugodno če dobiti, Pri **Leop. Robavsu** naj se zglesi.

Brez rizika! Na moje harmonike ni ezrine, ker so vse avstrijski izdelok. Zamena dovoljena!

Dobre harmonike 5 kron.

St. 300³/₄ 10 tipk, 2 registra, 28 glasov, velikost 24x12 cm K 5-—.

St. 654³/₄ 8 tipk, 1 register, 24 glasov, velikost 28x14 cm K 5-40.

St. 305³/₄ 10 tipk, 2 registra, 50 glasov, velikost 26x14 cm K 6-40.

St. 663³/₄ 10 tipk, 2 registra, 50 glasov, velikost 31x15 cm K 8-60.

St. 685²/₁₀ 10 tipk, 2 registra, 50 glasov, velikost 28x16 cm K 9-50.

Šola za samouk pri vsaki harmoniki zastoj. Pošilja po povzetju

c. in kr. dvorni dobavitelj Jan Konrad

ekspozitna hiša glasbil v Mostu, št. 440 (Češko).

Glavni katalog z nad 4000 slikami se pošilja na zahtev vsakomur zastoj in poštino prosto.

Za krajevne zastopnike

se sprejmo vsi, ki imajo kako odprto trgovino in se hočejo pečati s prodajanjem v Avstriji dovoljenih srečk na mesečne obroke. Vsakdanji zaslužek ob majhni pridnosti do 30 K. — Ponudbe pod 3614 „O. R. 12“ Brno, Moravsko, poste restante.

Trgovski pomočnik

star 25 let, izučen mešane stroke, dober manufakturist, zmožen obeh deželnih jezikov

želi promeniti službo. 3700

Nastopi event. takoj. — Cenjeni dopisi pod št. 3700 na upravništvo »Slov. Narod«.

+ Dame! +

Ob izpadu menstruacije naročite takoj zaupno, tudi po daljšem času, naše brez bolečin zanesljivo učinkujoče **neškodljive** kapljice. Št. 1. mark 4-50, za močnejše narave mark 6-50. Pošlje se diskretno in poštine prosto z ogrsko-nemškimi popisom. Stroga diskretnost. **Vse drugo navadna ponaredba brez vrednosti.** — Greenford Laboratorium 57, L. Schwitzer, Berlin W. 50, Marburgerstrasse 2. 3666

Obrtniški koledar

za leto 1914, izdal J. Hauptman, oficijal trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani. Koledar ima za obrtnike mnogo poučne vsebine, med drugimi tudi knjigovodstvo za obrtnike. Cena samo 70 vin. po pošti 80 vin. Dobiva se po knjigarnah in pa pri izdajatelju v Ljubljani, Francovo nabrežje št. 7.

Kemična tvornica Traiskirchen pri Dunaju, Meblen & Co.

Cementna malta, beton, apnena malta napravi neprodorne za vodo samo

STEARIT (obl. varovano.) 2291

Najidealnejše sredstvo za osušenja vseh vrst zadržanje talne vlažnosti.

Nepremočljive fasade z apneno malto.

Zastopstvo in zaloga: F. P. Vidic & Comp., Ljubljana

Prodasta se v Ronkih pri Trziču (Monfalcone) in Gorici 3671

dve hiši

s hlevom, velikim skladiščem in prostorom primernim za tovarno v obsegu 3000 m² skoro v sredi vasi, primeram za skladišče, trgovino ali sploh za industrijo. Posestvo je oddaljeno 5 minut od južne železnice na eni in toliko na drugi strani od drž. železnice. Od Tržica, kjer je središče industrije je oddaljeno dva km. Cena po dogovoru.

Posestvo v izmeri 25.000 m² pri pravno za veliko industrijo tudi sredi vasi z velikim prostorom na trgu, kjer je hiša in hlev. Pripravno za industrijo. Cena 130 000 K za obe posestvi. Proda se tudi vsako posebej. Pojasnila daje naravnost gosp. **G. Olivetti, farmacist v Ronkih pri Trziču, Primorsko.**

Krojaški pomočnik

za veliko fino delo se sprejme takoj pri Iv. Magdič, Ljubljana, Dunajska c. 20.

Odda se stanovanje

obstoječe iz treh, štirih, eventualno s petih sob, kuhinje in pritliklin za 1. november. Poizve se Mestni trg 13/L

2 stenografa - strojepisca

saj deloma izvežbana v odvetniških poslih, **se sprejmeta takoj.** Ponudbe na „Dnuštvo slov. odvetniških in notarskih uradnikov v Celju“. 3699

Lepa neopremljena 3692

mesečna soba

s posebnim vhodom, 2 okni na ulico, **se odda za november** Čevljarska ulica št. 2. III. nadstropje.

Mlad trgovski sotrudnik

išče službe v trgovino z meš. blagom, najraje kje na deželi. — Naslov pove upr. »Sl. Nar.« pod „100 Mlad trg. sotrudnik“. 3670

Redka prilika! Redka prilika!

Jako dober pianino in kratek klavir

se ceno prodasta 3698 Radeckega cesta št. 2/I.

Model (moški akt)

za prilično 10 ur na teden 3654 išče c. kr. drž. obrtna šola v Ljubljani. Zglasiti se je pri šolskem ravnateljstvu.

Dva trg. pomočnika

ki sta železninske in špecerijske stroke dobro večča, ne pod 20 let stara, sprejme veletrgovina. Naslov pove iz prijaznosti upravništvo »Slovenskega Naroda«. 3695

ravnatelja

Ponudbam je priložiti spričevala o šolski izobrazbi in eventualnem dosedanem službovanju. 3625

Mizarski mojster na Bledu, star 29 let,

išče nevesto

približno enake starosti, ki ima najmanj K 12.000—katere se na posestvu na prvo mesto zavarujejo. Posestvo je vredno K 20.000—. Resne ponudbe event. s fotografijo sprejema iz prijaznosti **D. Rope na Bledu.** — Tajnost zjamčena. 3660

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica.

Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z manjšajočimi se 12 vplačili.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi. Rezervni fond 53.461.432-36 — Izplačane odškodnine in kapitalije K 123.257.695-77

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovensko-narodno upravo.

Vsa pojasnila daje cigar pisarne so v lastnej bančni hiši

Generalno zastopstvo v Ljubljani v Gosposki ulici št. 12.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Pozor! Sprejema tudi zavarovanja proti vlomski tatvini pod zelo ugodnimi pogoji. — Zahtevajte prospekt!

Telefon števil. 16.

Leta 1873. ustanovljena delniška družba

Telefon števil. 16. 982

Kranjska stavbinska družba v Ljubljani

Stavbno podjetništvo; pisarna za arhitekturo in stavbno-tehniška dela; tesarstvo in mizarstvo s strojnim obratom za stavbna in fina dela; opekarne s strojnim obratom v Kosezah in na Viču; kamnolomi v Podpeči in v Opatiji. — Priporoča se za stavbna dela vsake vrste.

Soba, pripravna za 3693

drúštveno sobo

se takoj odda.

Poizve se v pisarni dr. Ivan Lovrenčiča, Miklošičeva cesta števil. 8.

Dobre vinske sode

iz hrastovega lesa, prav močne. od 400—700 litrov

proda po nizki ceni.
Fran Cascio, vinski trg.
 Lingerjeva ulica št. 1. za škofijo.

Moderne krasne bluze

iz svile, gaza, čipk, etamina, volne in barheta, vrhnja in spodnja krila, pletene jope, vse v :: največji izbiri po zelo ugodnih cenah v ::

3491

modni in športni trgovini

P. MAGDIČ

Ljubljana — nasproti glavne pošte.

Sprejme se takoj 3637

vajenec

star 14 do 15 let, od boljših staršev pri **Osvald Dobeiču**, trgovina z mešanim blagom v Kranju.

Štenografa

oziroma stenografino, ki zna slovensko in nemško stenografijo ter strojepisje, sprejme takoj ali pozneje pisarna dr. F. Müller, odvetnik v Celovcu.

Ponudbe s sliko. 3661

Prostovoljna javna dražba razne vinske posode

vrši se v nedeljo, dne 19. t. m. ob 3. uri popoldne

v Zeleni jami (Vodmat pri Ljubljani) št. 70.

Kupci se prijazno vabijo. **ANTON BOC.**

ozdravi brez vbrizganja pri gospodih in damah vse bolezni spolovil, iztok, kapavico, boleznj v mehurju, kjer drugi pomočki odpovedo.

Hernial-Dragee

Škatlja (100 kom.) K 5.—. 2 škatlji za 13 eno zdravljenje. — Izdeluje

Delta Laboratoire de Produits Chimiques à Paris
 Dobiva se pri gen. zalogi za Avstro-Ogrsko:
 Lekarna Mariabill, Budapešta, VI. Liszt Ferenc-tér 20
 po povzetju ali ako se znesek pošlje napre.

KUC

zdravniško priporočeno kri tvoreče vino daje moč in zdravje.

Vzorec 4 steklenice 5 kg franko po pošt-nem povzetju K 4 50. — Edina zaloga:

Br. Novaković,

veletrgovina vina, Vermoutha, Marsale, Malage, Konjaka, žganja itd.

LJUBLJANA.

Vizitnice Narodna tiskarna.

Št. 22212 ex 1913.

3697

Razglas.

V soboto, dne 18. t. m. poteče sto let, odkar se je bila pri Lipskem velika bitka, katere se je zmagovalno udeležila tudi avstrijska armada.

V proslavo stoletnice tega zgodovinskega dne in v spomin padlim vojakom, med katerimi so bili tudi Slovenci, dal bom v soboto okrasiti mestno hišo in druga mestna poslopja z zastavami.

Vabim ljubljansko meščanstvo, da stori enako.

V Ljubljani, dne 15. oktobra 1913.

Župan **dr. Ivan Tavčar.**

Trgovsko bolniško in podporno društvo v Ljubljani.

Št. 1162

3696

Vabilo.

Prihodnjo nedeljo, t. j. 19. oktobra 1913 ob 10. dopoldne se bode v kapeli Leonišča kot cerkvena obletnica :: našega društva v smislu pravil darovala ::

sveta maša

za prospel društva kakor tudi za dušno zveličanje vseh umrlih članov in dobrotnikov istega.

Podpisano ravnateljstvo si usoja najvljudneje povabiti k tej maši vse gospode častne, podporne in prave člane kakor tudi vse dobrotnike in prijatelje društva.

Ravnateljstvo trgovskega bolniškega in podporn. društva v Ljubljani, dne 16. oktobra 1913.

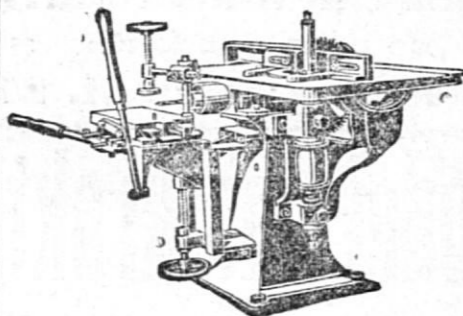
Alozij Lilleg

ravnatelj.

Ivan Volk

tajnik.

PRVOVRSTNE stroje za mizarje,

kolarje in za cepljenje drv.

Tovarnica strojev 3129

Moric Zuckermanna vdova

Dunaj XVIII. Anastasius Grün-Gasse 24 | 13.

Zastopniki se iščejo.

Novi praktični aparati za prodajanje

petroleja, bencina, špirta itd. s patentirano napravo za polnjenje in patentiranim merilnim steklom, ki samo odmeri željeno mero, avstr. merosodno potrjeno in ni treba več cimentirati. Preprosto, praktično, nepokončljivo. Zmanjšanje blaga in nevarnost ognja izključena.

Izpraznjevalce sodov

ki delajo do 100 litrov na minuto izdelujejo in dobavljajo najceneje tudi na mesečne obroke

Bratje A. in M. RINDL

Tešin, avstr. Sleziya.

Ilustr. cenovniki zastoj.

PRVA KRANJSKA MEDICINALNA DROGERIJA

parfumerija, fotografična manufaktura itd.

Oblastveno koncesijonirana prodaja strupov.

Ustanovljena leta 1897.

Anton Kanc

Ljubljana, Zidovska ulica 1.

Ceniki na razpolago. Ceniki na razpolago.

Več tisoč

pletelih jopic v vseh barvah, posebno sivih poprej K 16.— sedaj K 8.—;

moških klobukov vsakovrstnih fazon poprej K 6.— sedaj K 3.—;

Več tisoč

klobukov za dečke poprej K 4.— sedaj K 2.—;

klobukov za otroke poprej K 2.— sedaj K 1.—.

Največja izbira dežnih plaščev za dame in gospode poprej K 20.—, 30.— sedaj K 14.—

Radi ogromne zaloge zimske konfekcije oddajam blago za polovično ceno

za polovično ceno

Angleško skladišče oblek, **O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg 5-6.**